

SCB-Indikatorer

E K O N O M I S K M Å N A D S Ö V E R S I K T

Industriproduktionen vänder upp

Industriproduktionsindex
2010=100, trend

- **Lägre nybilsregistreringar**
Sid 9
- **Finlands kräftgång fortsätter**
Sid 21

I fokus:
**Sveriges bo-
stadsbyggande
ökar kraftigt**
sid 12

KOMMENTARER & ANALYS

INNEHÅLL

Konjunkturläget.....	2	Näringsliv	14
Industri	4	Priser	15
Utrikeshandel.....	7	Arbetsmarknad.....	16
Handel, konsumtion och tjänster.....	8	Finansmarknad.....	17
Bygghandelsmarknad.....	11	Internationell utblick.....	19
"I fokus".....	12	Svenska ekonomiska indikatorer.....	22

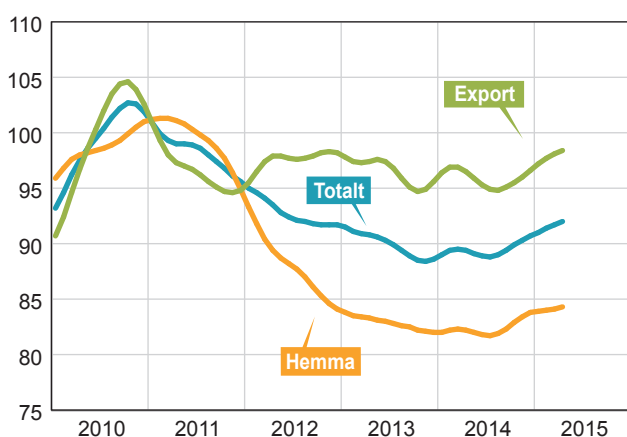
KONJUNKTURLÄGET

Industrikonjunkturen på uppgång

Industrin har väntat länge på en konjunkturuppgång men statistiken har fortsatt att överraska negativt. Nu börjar det dock äntligen synas en positiv trend. Industriproduktionsindex steg i april med 2 procent från mars i säsongsrensade tal och det var tredje månaden i rad med uppgång, något som inte hänt sedan 2010. Efter att under lång tid ha visat omväxlande upp- och nedgångar där de senare tenderat att vara större så har utvecklingen i årstakt varit mestadels negativ de senaste åren. De senaste månadernas uppgång har dock inneburit att även utvecklingen i årstakt tagit ett kliv upp och i april var den positiv för andra månaden i rad. Även orderingsgången gav ett positivt besked i april då den återigen steg. Medan det i mars var framförallt exportmarknaden som drev uppgången så var det i april istället hemmamarknaden som steg mest. Orderingsgången är normalt sett ojämn med omväxlande upp- och nedgångar men under 2015 har den ökat tre av fyra månader och fram till april var orderingsgången 2,5 procent högre än under motsvarande period 2014. Positivt är också att uppgången är bred och omfattar fyra av industrins fem huvudgrupper samt både hemma- och exportmarknad.

Industrins orderingsgång

Index 2010=100, trend

Även riksbankens företagsundersökning från i maj visar att industrikonjunkturen stärks, framför allt på hemmamarknaden men även i viss mån för exportföretagen. Försvagningen av kronan har bidragit till högre lönsamhet för exportindustrin och även om efterfrågan från utlandet fortfarande är lägre än förväntat så är företagen fortsatt optimistiska och räknar med att exporten tar fart när den

globala konjunkturen förbättras. Både inköpschefsindex och konjunkturbarometern visade däremot en nedgång i de senaste undersökningarna. I konjunkturbarometern, som bygger på ett mer omfattande dataunderlag, kom dock nedgången för industriindikatorn i juni efter en relativt kraftig uppgång månaden innan och den ligger fortsatt över det historiska genomsnittet.

Stark inhemsk ekonomi

Under de senaste åren har den svenska tillväxten hållits uppe av den inhemska ekonomin. Under 2013 var det främst hushållskonsumtionen som bidrog men under fjolåret kom även investeringarna igång och lämnade ett stort bidrag till BNP-tillväxten. Investeringarna fortsatte att växa även första kvartalet i år och precis som under fjolåret så var det bostadsinvesteringarna som ökade mest. Till skillnad från i fjol så bidrog även maskininvesteringarna till uppgången vilket är ett positivt konjunkturtecken. I spåren av den svaga industrikonjunkturen så har maskininvesteringarna minskat i flera års tid men enligt SCB:s investeringsenkät från i maj så räknar företagen med att de vänder upp i år. Investeringsenkäten visade även en övervägande positiv bild för investeringarna inom tjänstesektorn där de flesta branscherna räknar med en uppgång i år. Den positiva trenden för bygginvesteringarna ser dessutom ut att hålla i sig då företagen i år planerar en volymökning på hela 35 procent. Detta stämmer även överrens med resultaten från riksbankens företagsundersökning där byggföretagen var mycket nöjda med utvecklingen.

Hushållen ser samtidigt ut att fortsätta ha spenderbyxorna på. Detaljhandelsindex föll visserligen från april till maj men det berodde på en stor nedgång för dagligvaruhandeln som är svår att tolka ur ett konjunkturperspektiv. Sällanköpshandeln, som säger mer om hushållens konsumtionsbenägenhet, fortsatte däremot upp och jämfört med april förra året var ökningen över 7 procent.

Sysselsättningen fortsätter upp

Att det är rätt så bra fart i den svenska ekonomin märks även på arbetsmarknaden. SCB:s arbetskraftsundersökning för maj visade att antalet sysselsatta var 84 000 fler än i maj förra året och att sysselsättningsgraden var 0,7 procentenheter högre. Sysselsättningen har uppvisat en positiv trend sedan mitten på 2012 men det har inte inneburit någon större nedgång i arbetslösheten eftersom antalet människor i arbetskraften ökat. Under 2014 syntes en viss nedgång i arbetslösheten men den har stannat upp och trendskattningen har de senaste månaderna rört sig i sidled. I maj var

arbetslösheten 8,0 procent vilket är oförändrat jämfört med samma månad i fjol. Även Arbetsförmedlingens statistik visar att arbetsmarknaden fortsätter att förstärkas men att arbetslösheten minskar allt långsammare. Antalet nya lediga platser fortsätter att öka och antalet varsel var det lägsta för en majmånad sedan 2007.

Högre underliggande inflation

Ett glädjetecken under juni var att inflationen överraskade på uppsidan. Konsumentprisindex för maj visade att den underliggande inflationen mätt med KPIF (KPI med fast ränta) låg på 1,0 procent. KPIF-inflationen har hittills i år legat på en högre nivå än förra året och detta var första gången sedan augusti 2013 som den var på eller över en-procentssträcket. Utfallet var högre än såväl marknadens som Riksbankens prognos och alla de fyra storbankerna reviderade sina prognoser för reporäntan och tror inte längre att räntan sänks ytterligare i juli. Riksbanken tror att inflationen har bottnat och är på väg uppåt och de senaste KPI-siffrorna ger stöd åt denna uppfattning.

Underliggande inflation

Tolv månadersutveckling enligt KPIF, procent

Riksbanken jobbar hårt för att stärka förtroendet för inflationsmålet och vill få upp inflationsförväntningarna. Undersökningsföretaget Prospera undersöker månadsvis penningmarknadsaktörernas inflationsförväntningar och kvartalsvis utökas undersökningen till att omfatta även inköpschefer och arbetsmarknadens parter. Resultaten från den kvartalsvisa undersökningen i juni visade att inflationsförväntningarna har ökat något sedan i mars men att de fortfarande är låga och inte ens på fem års sikt förväntar man sig att inflationen når upp till målet på 2 procent. Det är främst de kortsiktiga förväntningarna som höjts och inflationen bedöms om ett år ligga på 0,7 procent, vilket är en uppgång med 0,2 procentenheter sedan bedömningen i mars.

KI tror på starkare ekonomi

Konjunkturinstitutet (KI) presenterade för ett par veckor sedan en ny analys av konjunkturläget där man konstaterade att aktiviteten är god på hemmaplan tack vare hushållens konsumtion och starka bostadsinvesteringar. Efter den något svagare utvecklingen första kvartalet tror KI att återhämtningen i den svenska ekonomin fortsätter

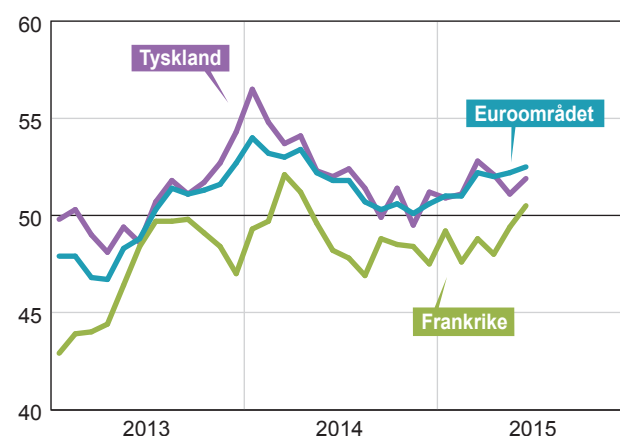
och att tillväxten blir högre igen redan andra kvartalet. Exporttillväxten väntas ta lite mer fart senare i år tack vare att konjunkturen i euroområdet stärks och att kronan fortsätter att vara relativt svag. BNP väntas växa med 2,8 procent i år och när exporten kommer igång ytterligare under 2016 så tro man att tillväxten stegras till 3,2 procent. KI konstaterar att inflationen fortsatt är låg trots att kronan försvagats förhållandevis kraftigt men tror att den ökar i höst och under nästa år på grund av högre importpriser, stigande enhetsarbetskostnader och högre resursutnyttjande. Sysselsättningsutvecklingen väntas dämpas något under andra kvartalet för att därefter åter ta fart och vara hög de kommande åren. På grund av att arbetskraften fortsätter att växa så tror dock KI att arbetslösheten fortsätter att ligga på en hög nivå och först 2017 når under 7 procent.

Gladare inköpschefer i Europa

KI skriver även att återhämtningen i euroområdet ser ut att stå på en något fastare grund och tror att den är mer uthållig än tidigare eftersom den är spridd på fler länder. Denna uppfattning får stöd av utvecklingen för inköpscheferindex i euroområdet som fortsätter att stiga och i juni nådde den högsta nivån på 14 månader. Indexet tas fram av undersökningsföretaget Markit som även beräknar en rad andra index. Det så kallade Composite Output Index, som mäter aktiviteten i hela ekonomin, steg i juni till den högsta nivån sedan maj 2011. Utvecklingen tyder på att tillväxten i euroområdet är fortsatt stigande och efter att tidigare ha varit mycket beroende av Tyskland så är det nu fler länder som är med och bidrar. Inköpscheferindex i Tyskland ligger nu faktiskt under genomsnittet i valutaunionen. Frankrikes index har stigit brant de två senaste månaderna och gick i juni upp över 50-strecket för första gången sedan april förra året. Även de övriga stora euroländernas inköpscheferindex fortsatte att visa en god utveckling i juni.

Inköpscheferindex

Säsongrensade månadsvärden

Källa: Markit/Macrobond

Stor dramatik i Grekland

De positiva konjunktursignalerna från euroområdet har överskuggats av krisen i Grekland som de senaste veckorna dominerat nyhetsflödet. Sedan förhandlingarna mellan Grekland och dess långgivare (EU, ECB och IMF) körde

fast i mitten av juni har krismötena avlöst varandra utan att man kommit fram till någon lösning. Efter intensiva förhandlingar kom långivarna med ett slutbud 26 juni som dock inte gillades av den grekiska regeringen. Premiärminister Alex Tsipras utlyste dagen därpå en folkomröstning om huruvida man ska acceptera lånevillkoren eller ej och uppmanade det grekiska folket att rösta nej. Folkomröstningen ska ske den 5 juli och Grekland ville därför att stödlåneprogrammet, som gick ut 30 juni, skulle förlängas till efter folkomröstningen. Långivarna gick dock inte med på detta utan meddelade att det inte blir någon förlängning varefter förhandlingarna brakade samman totalt. Samma dag som stödlåneprogrammet löpte ut skulle Grekland ha betalat tillbaka ett lån på 1,5 miljarder euro till IMF men inga pengar kom in på IMF:s konto. Händelsen var historisk då det var första gången ett västland missade en betalning och dessutom var det den största summan som någonsin uteblivit. Under juni har mycket pengar tagits ut från grekiska banker och för att stävja kapitalflykten är de grekiska bankerna stängda hela denna vecka. Ett tak för uttag i automater har dessutom satts på 60 euro om dagen.

Oklar effekt av en "Grexit"

Greklandskrisen har satt avtryck på Europas börser som sjunkit de senaste dagarna. Med tanke på att Grekland kommer allt närmare ett utträde ur eurosamarbetet, populärt kallat "Grexit", så har dock reaktionerna på finansmarknaderna varit förhållandevis små. Räntorna har stigit i de övriga krisländerna men nivåerna är långtifrån de som syntes under sommaren 2012 vilket kan tolkas som att placerarna inte tror att ett grekiskt euroutträde skulle ge så stora spridningseffekter. Anledningen till att marknaden reagerar betydligt lugnare nu än vid den förra akuta Greklandskrisen är att skulder flyttats från privata långgivare till institutioner som har större möjligheter att hantera kreditförluster.

Det står klart att Grekland skulle tvingas gå igenom ett stålbad vid ett euroutträde men vad som skulle hända i övriga Europa är det egentligen ingen som vet. Att det skulle bli stökigt på finansmarknaderna är lätt att förutspå och förmodligen kommer börserna att falla och såväl räntor som valutakurser påverkas.

De flesta bedömarna är överrens om att det kommer att bli oroligt på den europeiska obligationsmarknaden och investerarna väntas fly till Tyskland vilket skulle göra att räntespreaden mellan Tyskland och andra euroländer ökar. Även Sverige kan komma att ses som en säker hamn vilket kan sänka våra räntor och driva upp kronkursen, något som i så fall skulle sätta press nedåt på inflationen. Utöver denna effekt är det svårt att säga hur Sveriges ekonomi skulle drabbas. Med tanke på att Sveriges handel med Grekland är begränsad så skulle den direkta effekten vara liten men de indirekta effekterna i form av en konjunkturedgång i Europa skulle kunna bli betydande.

INDUSTRI

Efter en svag inledning på året för industrin så ökade både orderingången och produktionen i mars och i april ljusnade läget ytterligare. Industriproduktionsindex ökade på bred front och majoriteten av delbranscherna bidrog uppåt. Även orderingången till industrin steg i april jämfört med månaden innan. Orderingången från hemmamarknaden ökade rejält medan exportmarknaden tog ett kliv tillbaka efter att ha ökat kraftigt i mars.

Tendensundersökningarna för industrin, inköpschefsindex och konjunkturbarometern, visar däremot båda en liten nedgång i de senaste undersökningarna. I konjunkturbarometern sjönk konfidensindikatorn för industrin något i juni efter en relativt kraftig uppgång månaden innan. Indikatorn ligger dock fortsatt strax över det historiska genomsnittet. I senast mätta inköpschefsindex mattades totalindex något och sjönk från 55,7 i april till 54,8 i maj. Ett värde över 50 indikerar uppgång, så trots dämpningen förväntas ändå tillväxt. Både delindex för orderstockar och orderingång sjönk även om båda fortsatt befinner sig i tillväxtzonen. Däremot steg delindex för produktionen, vilket också speglas i inköpschefernas optimistiska prognos för produktionen kommande halvår som stärktes rejält.

Industrins produktionsvolym

Senaste uppgift: april 2015

Källa: SCB:s industriproduktionsindex

Rickard Bengtsberg

Ökad industriproduktion tre månader i rad

Den svenska industriproduktionen ökade i april med 2,0 procent jämfört med mars och i säsongrensade tal. Det är tredje månaden i rad där industriproduktionen ökat jämfört med föregående månad, något som inte inträffat sedan 2010. Jämfört med motsvarande månad föregående år ökade industriproduktionen med 1,5 procent i kalenderkorrigerade tal. En ökning som innebär att årsutvecklingen varit positiv två månader i rad, något som inte hänt sedan slutet av 2013.

Industriproduktion				
Förändring i procent				
	apr 15/ mar 15	feb-apr 15/ nov 14-jan 15	apr 15/ apr 14	jan-apr 15/ jan-apr 14
Hela industrin	2	2	1	-1
Trävaruindustri, ej möbler	2	6	11	7
Massa och papper	-5	0	-3	1
Grafisk industri	3	-1	-2	-4
Kemisk industri o läkem.	3	-4	4	-4
Stål- och metallverk	-1	7	10	8
Metallvaruindustri	2	-1	-4	-8
Elektronikindustri	13	9	6	2
Maskinindustri	3	3	-2	-2
Industri för motorfordon	8	3	0	-10

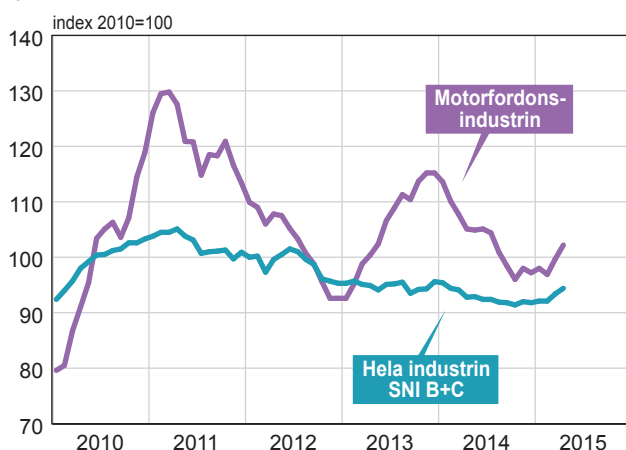
Sett till industrins delbranscher var månadsutvecklingen positiv för en majoritet. Bäst utveckling stod industrin för elapparatur för med en uppgång på 24,9 procent. Upp-

gången var så stark att branschen även på årsjämförelsen var starkast med en ökning på 14,8 procent jämfört med april 2014, i kalenderkorrigerade tal. Även elektronikvaruindustrin visade en stark månadsutveckling med en ökning på 12,9 procent. Svagast utvecklades industrin för petroleumprodukter med en nedgång på 8,5 procent jämfört med mars. Trävaruindustrin och övrig maskinindustri är de enda delbranscher som redovisat en ökad produktion samtliga månader hittills under 2015. Trävaruindustrin redovisade i april en uppgång i produktionen med 2,0 procent jämfört med mars, medan produktionen i övrig maskinindustri ökade med 2,7 procent. Trävaruindustrin hade även en positiv årsutveckling med en produktionsökning på 11,1 procent jämfört med motsvarande månad föregående år och i kalenderkorrigerade tal, medan årsutvecklingen för övrig maskinindustri var negativ med en nedgång på 1,6 procent. Utvecklingen inom både trävaruindustrin och övrig maskinindustri har alltså varit positiv på kort sikt men för den senare är nivån på produktionen fortfarande lägre än förra året.

Industriproduktionsindex

Säsongrensade månadsvärden utjämnade med tremånaders glidande medelvärde

Fortsatt negativ årsutveckling

Trots att både månads- och årsutvecklingen var positiva för den totala industrin i april var den ackumulerade årsutvecklingen negativ för årets första fyra månader. Under perioden januari–april 2015 var produktionen 1,4 procent lägre än januari–april 2014, i kalenderkorrigerade tal. Att den ackumulerade årsutvecklingen var negativ förklaras av att januari och februari i år var svagare i år än jämfört med motsvarande månader 2014. Liksom i mars var den ackumulerade utvecklingen i april mindre negativ än föregående månad. Om kommande månader utvecklas positivt kan den ackumulerade årsutvecklingen vända till att visa positiva siffror senare i år. Bland industrins delbranscher var den ackumulerade utvecklingen ändå positiv hos en majoritet under årets första fyra. Dock var utvecklingen negativ för ett par stora delbranscher såsom livsmedelsindustrin, industrin för metallvaror och motorfordonsindustrin, vilket drar ner utvecklingen för den totala industrin.

Industrins ordergång

Senaste uppgift: april 2015

Källa: SCB:s ordergång och omsättningsstatistik

Jenny Strandell

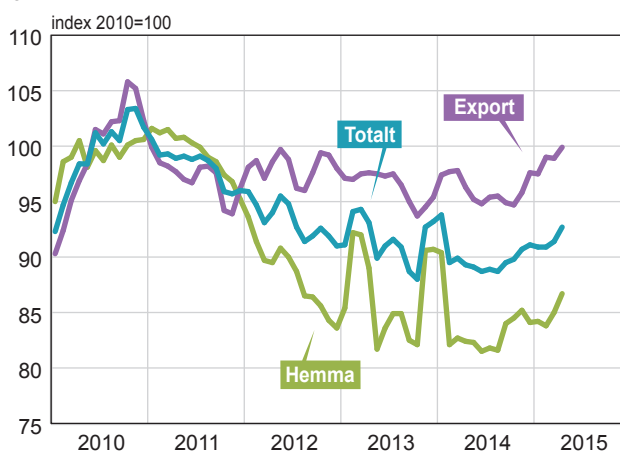
Orderingången steg igen

Orderingången till industrin steg i april för andra månaden i rad och var 1,9 procent högre än i mars, i säsongrensade tal. Mars avslutade det första kvartalet starkt, där framförallt exportmarknaden och i synnerhet industrin för elapparatur drev utvecklingen med hög order på exportmarknaden. I april var det istället hemmamarknaden som steg mest. Orderingången på hemmamarknaden ökade med 7,3 procent medan exportmarknaden föll tillbaka efter toppen i mars och tappade 4,0 procent, i säsongrensade tal.

April är normalt en svagare ordermånad än mars vilket även var fallet i år, men nedgången var mindre än normalt och rensat för säsongseffekter var orderingången i april som sagt 1,9 procent högre. Motsvarande utveckling i enbart kalenderkorrigerade tal var minus 6,4 procent. Det var flera större branscher som redovisade ökad orderingång i april, bland annat motorfordonsindustrin, övrig maskinindustri och elektronikvaruindustrin. Delbranscher som utvecklades svagt var bland annat industrin för elapparatur, som föll tillbaka efter rekordordern i mars och tappade närmare 60 procent. Annan transportmedelsindustri backade med knappa 20 procent.

Industrins ordergång

Säsongrensade månadsvärden utjämnade med tremånaders glidande medelvärde. Fasta priser

I samband med publiceringen av april har en del metodförändringar införts i statistiken. Bland annat beräknas industrins ordergång med ny indexmetod och säsongrensningsmetod från april och framåt. Industrins ordergång beräknas nu som ett kedjeindex och säsongrensas med en direkt metod där marknader och total ordergång säsongrensas separat, med bästa möjliga modell för respektive serie. Det innebär dock att det kan uppstå en skillnad mellan utvecklingstalen för hemma- respektive exportmarknaden och utvecklingstalet för den totala ordergången. Index- och säsongrensningsmetoden är nu samma som används för Industriproduktionsindex.

Statistiken har i samband med detta räknats tillbaka till år 2000 för att minimera effekten av eventuella tidsseriebrott eller nivåskiften.

En stark aprilmanad

April 2015 innebar en större efterfrågan av svenska varor och industriella tjänster än i april 2014 och orderingsgången ökade från både svenska kunder och kunder i utlandet. Hemmamarknaden ökade med 6,5 procent och exportmarknaden med 2,6 procent, i kalenderkorrigerade tal. Totalt sett steg orderingsgången med 4,4 procent på årsbasis. Motorfordonsindustrin utvecklades starkast av delbranscherna, driven av exportmarknaden. Orderingsgången från exportmarknaden var lika hög i december 2014, men då även hemmamarknaden var stark nu i april resulterade det i att branschens totala orderingsgången var den högsta som noterats sedan 2008. Även elektronikvaruindustrin och övrig maskinindustri, som även de hade stark månadsutveckling i april, redovisade stark order i jämförelse med april i fjol. Sett till industrins huvudgrupper var investeringsvaruindustrin den som ökade mest.

Svagt positiv utveckling för tremånadersperioden

Orderingsgången var 0,3 procent högre under februari till april än under november till januari, i säsongrensade tal. Både hemmamarknaden och exportmarknaden ökade dock mera med omkring en procent, en något i ögonfallande effekt av den nya direkta säsongrensningsmetoden där marknaderna rensas för sig och totalen för sig. Tremånadersutvecklingen var blandad för industrins delbranscher, där lika många backade som de som visade en ökad orderingsgång. Mest extrema utvecklingstalet stod industrin för elapparatur för, som dubblat sin order under perioden, framförallt på grund av uppgången i mars.

Orderingsgång och omsättning

Förändring i procent

	apr 15/ mar 15	feb–apr 15/ nov 14–jan 15	apr 15/ apr 14
Orderingsgång			
Hemmamarknad	7	1	6
Exportmarknad	–4	1	3
Totalt	2	0	4
Omsättning			
Hemmamarknad	7	2	6
Exportmarknad	0	0	–3
Totalt	2	1	1

Året hittills starkare än i fjol

Från januari till april i år var orderingsgången 2,5 procent högre än under motsvarande period 2014, i kalenderkorrigerade tal. Både hemma- och exportmarknaden steg där hemmamarknaden ökade mest med dryga tre procent. Det är bara i februari som orderingsgången inte varit starkare i år än motsvarande månad 2014. Man ska dock komma ihåg att fjolåret var mycket svagt, i nivå med krisåret 2009. Den positiva utvecklingen för 2015 har varit bred och fyra av industrins fem huvudgrupper noterar ökad orderingsgång

jämfört med årets fyra första månader i fjol.

Bland industrins delbranscher stack industrin för petroleumprodukter och industrin för elapparatur återigen ut, båda med betydligt högre order under året hittills jämfört med motsvarande månader i fjol. De ökade med knappa 20 respektive 40 procent under januari till april. Svagare utveckling under första delen av året visade annan transportmedelsindustri, stål- och metallverk och övrig maskinindustri som istället backade med 11, 7 respektive 6 procent.

Industrins investeringar

Senaste uppgift: maj 2015

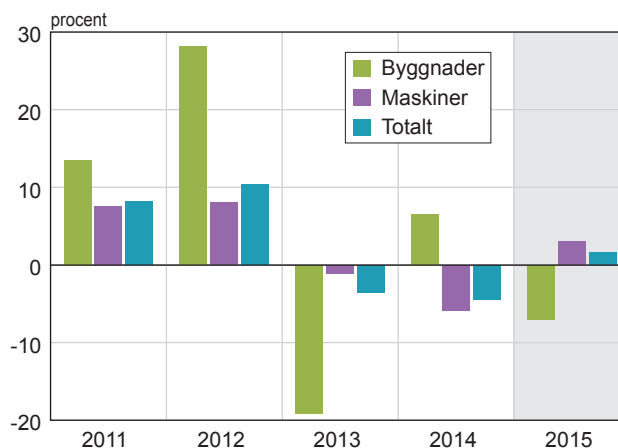
Källa: SCB:s investeringsenkät

Industrin räknar med ökade maskininvesteringar

Enligt SCB:s senaste investeringsenkät från i maj väntas industrins investeringsvolym öka med blygsamma 2 procent i år, vilket innebär investeringar på 60 miljarder kronor. Under 2014 minskade industriföretagen sina volymer med 5 procent jämfört med 2013 och investeringarna uppgick till 53 miljarder. Det var framförallt minskade investeringar i maskiner som drog ner de totala investeringarna medan byggnadsinvesteringarna steg. För 2015 räknar företagen med att maskininvesteringarna, som utgör merparten av de totala investeringarna i industrin, vänder upp något. Byggnadsinvesteringarna väntas dock minska jämfört med i fjol vilket företagen inte trodde vid februarienkäten.

Industrins investeringar i byggnader och maskiner

Förändring i procent från föregående år. Fasta priser

Minskade investeringar inom gruvindustrin

Trots att industribranschens investeringar totalt sett väntas öka så tror en av de investeringsstarkaste sektorerna, gruvindustrin, på minskade volymer 2015. Investeringarna väntas uppgå till 7,5 miljarder vilket innebär en minskning med 18 procent jämfört med 2014. Livsmedelsindustrin samt pappersvaruindustrin väntas även de minska sina volymer, med 8 respektive 3 procent.

Majoriteten av branschgrupperna inom tillverkningsindustrin väntas däremot öka sina investeringar. Transportmedelsindustrin väntas öka med 20 procent och investera 9,5 miljarder. Den kemiska industrin väntas öka sina volymer

med 15 procent medan metallvaruindustrin samt stål- och metallframställningsverken väntas öka med cirka 11 procent vardera. Trävaruindustrin väntas öka investeringarna med 5 procent medan elektronikvaruindustrin står kvar på samma nivåer som i fjol med investeringar på 8 miljarder.

UTRIKESHANDEL

Utrikeshandeln med varor uppvisade återigen ett positivt netto i maj. Det innebär att samtliga månader hittills i år har genererat ett handelsöverskott. Trenden som syns sedan i höstas att exporten ökar snabbare än importen har fortsatt att stärkas under de senaste månaderna. I jämförelse med föregående månad minskade dock både exporten och importen och då exporten sjönk mest så minskade handelsnettot till 2,3 miljarder, vilket var den lägsta nivån hittills i år. Det var dock klart starkare än maj i fjol då nettot från utrikeshandeln var negativt. Exporten har ännu inte tagit fart på det sätt som förväntats och SCB:s orderingsstatistik för industrin visade i april en minskad efterfrågan från utlandet med 4 procent jämfört med månaden innan. Det ska dock ses i förhållande till att exportorderingen var stark i mars.

Sveriges största exportmarknader

Land	Värde mkr		Andel %	Förändr 15/14 %
	2015 apr	2014 apr		
Tyskland	40 830	37 765	10,5	8
Norge	39 146	37 446	10,0	5
USA	29 620	26 298	7,6	13
Storbritannien	29 203	26 222	7,5	11
Danmark	26 817	25 788	6,9	4
Finland	25 986	25 976	6,7	0
Nederländerna	20 062	20 094	5,1	0
Belgien	16 888	17 750	4,3	-5
Frankrike	15 978	16 423	4,1	-3
Kina	15 107	13 141	3,9	15
Polen	11 694	11 090	3,0	5
Italien	10 362	8 894	2,7	17

Sveriges största importmarknader

Land	Värde mkr		Andel %	Förändr 15/14 %
	2015 apr	2014 apr		
Tyskland	67 570	62 647	18,0	8
Nederländerna	30 955	28 495	8,2	9
Norge	30 499	30 812	8,1	-1
Danmark	28 738	26 025	7,7	10
Storbritannien	20 477	22 431	5,5	-9
Kina	19 658	14 812	5,2	33
Finland	16 471	18 661	4,4	-12
Frankrike	16 410	15 682	4,4	5
Belgien	15 842	13 965	4,2	13
Ryssland	13 446	18 035	3,6	-25
Polen	12 322	11 259	3,3	9
Italien	12 124	11 106	3,2	9

Handelsnetto

Senaste uppgift: maj 2015

Källa: SCB:s utrikeshandelsstatistik

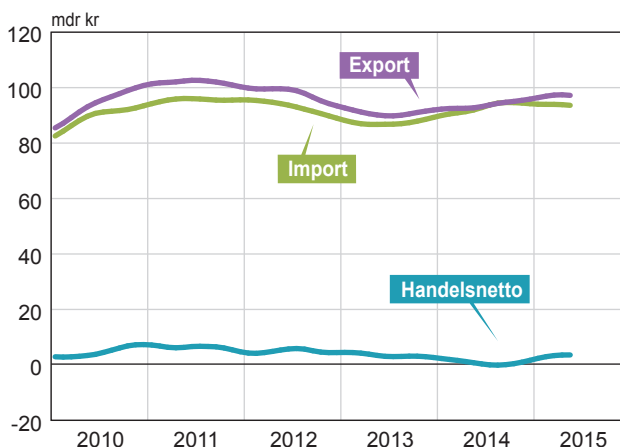
Handelsnettot 2,3 miljarder kronor i maj

Utrikeshandeln med varor gav ett överskott på 2,3 miljarder kronor under maj 2015 enligt preliminära beräkningar. För maj 2014 var det ett underskott på 1,6 miljarder kronor.

Export och import av varor samt handelsnetto

Säsongrensade månadsvärden i löpande priser. Trend.

Miljarder kronor

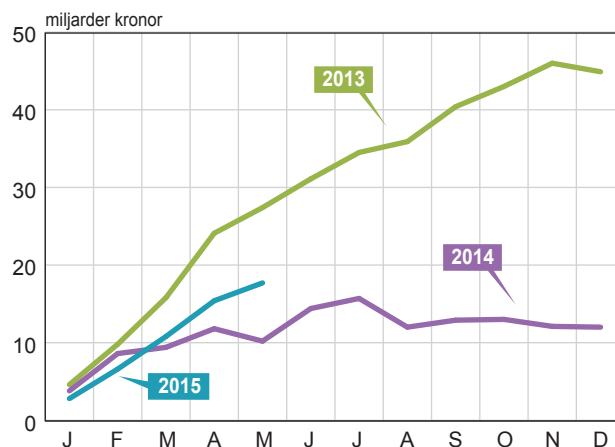
Varuexportens värde under maj uppgick till 94,5 miljarder kronor och varuimportens till 92,2 miljarder. Varuexporten har därmed ökat i värde med 1 procent medan varuimporten minskat med 3 procent jämfört med maj 2014. Handeln med länder utanför EU gav ett överskott på 10,3 miljarder kronor medan EU-handeln gav ett underskott på 8,0 miljarder.

Antalet vardagar i maj var en mindre jämfört med maj 2014. Rensat för säsongspåverkan visar handelsnettot ett överskott på 3,6 miljarder kronor för både maj och april 2015. För mars 2015 var motsvarande värde 3,4 miljarder kronor.

Sveriges handelsnetto

Akkumulerade månadsvärden från årets början.

Miljarder kronor. Löpande priser

Hittills under året har värdet för varuexporten ökat med 4 procent medan varuimporten ökat med 3 procent. Varuexportvärdet under denna period uppgick till 485,2 miljarder

kronor och varuimportvärdet till 467,5 miljarder. Handelsnettot för januari–maj 2015 gav därmed ett överskott på 17,7 miljarder kronor. För motsvarande månader ett år tidigare noterades ett överskott på 10,2 miljarder kronor.

HANDEL, KONSUMTION OCH TJÄNSTER

Total detaljhandel

Senaste uppgift: maj 2015

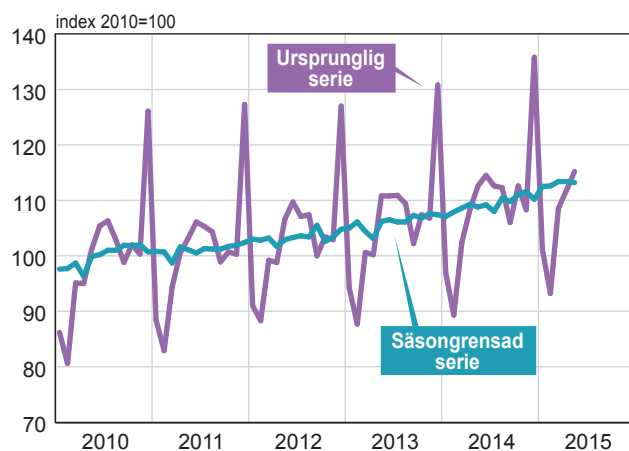
Källa: SCB:s o HUI:s detaljhandelsindex

Svag nedgång i detaljhandeln

Första kvartalet i år var gynnsamt för detaljhandeln med tre månader i följd med ökad försäljning, men på sistone har den starka tillväxten kommit av sig. I april förblev försäljningen oförändrad från månaden innan och i maj föll detaljhandeln tillbaka något, då den säsongrensats och jämfört med i april minskade med 0,1 procentenheter. Sett över de tre senaste månaderna, mars till maj, har dock försäljningen varit högre än tremånadersperioden innan, det vill säga december till februari. Däremot så har utvecklingstakten dämpats något. I maj var tremånaders-tillväxten 1,4 procent, vilket kan jämföras med 1,5 och 1,7 procent för motsvarande utveckling i april respektive mars.

Total försäljningsvolym inom detaljhandeln

Säsongrensade månadsdata

Trenden som varit, att det är sällanköpshandeln som är dragloket inom detaljhandeln, fortsatte även i maj. Försäljningen inom sällanköpshandeln steg med 0,7 procent, säsongrensats och jämfört med månaden innan. Dagligvaruhandeln, som haft en betydligt mer beskedlig tillväxt under fjolåret och hittills i år, föll däremot tillbaka rejält i maj, då den minskade med 3,2 procent jämfört med månaden innan. Nedgången inom dagligvaruhandeln i maj bör delvis ses som en rekyll från den kraftiga uppgången i april.

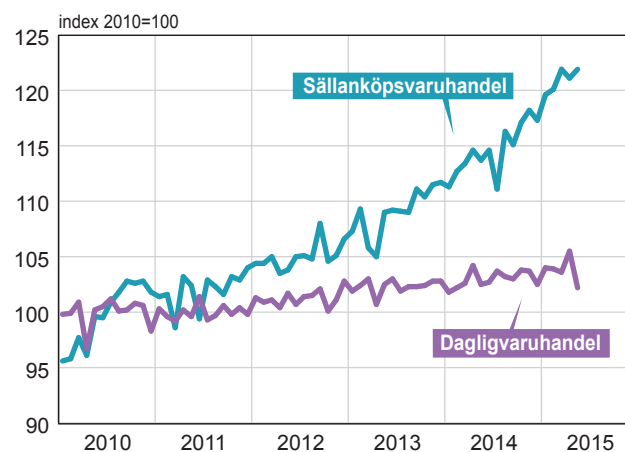
Fortsatt god tillväxt i årstakt

Försäljningen i den totala detaljhandeln var 3,9 procent högre i maj än samma månad förra året, kalenderkorrigerat och mätt i fasta priser. Det är den lägsta tillväxten i årstakt

hittills i år, men ändå en bit över den genomsnittliga utvecklingen förra året. Det är dock en stor skillnad mellan utvecklingstakten mellan sällanköpsvaror och dagligvaror. Sällanköpshandelns tillväxt i årstakt var i likhet med tidigare i år hög och uppgick till 7,3 procent, medan dagligvaruhandeln backade 0,4 procent jämfört med maj i fjol.

Branschupplad försäljningsvolym inom detaljhandeln

Säsongrensade månadsdata

Sett ur ett branschperspektiv så håller den positiva trenden i sig för möbelhandeln och elektronikhandeln. I maj ökade de sin försäljning med 11 respektive 19 procent jämfört med samma månad förra året. Ser man på elektronikhandelns utveckling i löpande priser så är den dock betydligt lägre, vilket beror på de fallande priser som kännetecknar branschen.

Detaljhandel

Försäljningsvolym inom detaljhandeln. Kalenderkorrigerad volymförändring i procent jämfört med motsvarande period föregående år

	maj 2015	jan–maj 2015
Dagligvaruhandel	–0,4	1,2
därav:		
Detaljhandel, mest livsmedel	–0,1	1,2
Specialiserad detaljhandel med livsmedel, drycker o tobak	–2,1	0,7
Sällanköpsvaruhandel	7,3	7,1
därav:		
Klädhandel	–0,9	3,6
Skohandel	–13,5	–8,6
Möbelhandel	10,6	9,5
Elektronikhandel	19,2	16,5
Järn- och bygghandel	11,9	5,4
Färghandel	6,0	1,9
Bokhandel	11,0	0,3
Guldsmedshandel	–1,7	1,7
Sport- o fritidshandel	7,4	6,2
Postorderhandel	13,9	10,7
Totalt detaljhandel	3,9	4,4

Utöver dessa två kapitaltunga branscher som haft vind i seglen under en längre tid så visade tre andra branscher tillväxttal på över 10 procent i årstakt. Det var järn- och bygghandeln, bokhandeln samt optikerna. Innan den starka tillväxten i maj hade bokhandeln haft det tufft länge och

kämpat med minskad försäljning. Tack vare ökade priser har dock branschen lyckats hålla en hyfsad utveckling i löpande priser. Skohandeln, som haft den sämsta försäljningsutvecklingen av samtliga branscher under 2014 och hittills i år, upplevde ytterligare en svag månad och minskade sin försäljning med 14 procent jämfört med samma månad i fjol. Även klädhandeln backade i maj.

Stark tillväxt för sällanköpshandeln hittills i år

Den totala detaljhandeln ökade sin försäljning med 4,4 procent, kalenderkorrigerat och i fasta priser, under årets första fem månader jämfört med samma period i fjol. Både sällanköpshandeln och dagligvaruhandeln bidrog till ökningen även om tillväxten varit betydligt högre i sällanköpshandeln. Den steg med 7,1 procent medan försäljningen i dagligvaruhandeln ökade med 1,2 procent. De branscher som visat den starkaste utvecklingen hittills i år är elektronikhandeln, apotekshandeln och möbelhandeln. Det har gått betydligt sämre för skohandlarna som är den enda bransch som haft lägre försäljning i år än samma period förra året.

Hushållens konsumtion

Senaste uppgift: mars 2015

Källa: SCB:s hushållskonsumtionsindikator

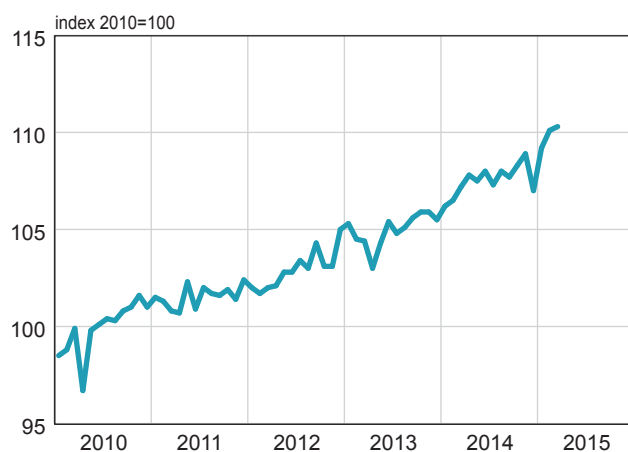
Tobias Fagerberg

Hushållskonsumtionen fortsatte att stiga

Efter en stark start på året fortsatte hushållens konsumtion uppåt i mars, säsongrensat och jämfört med månadens innan. Uppgången i mars på 0,2 procent förklaras främst av att utgifterna för icke varaktiga varor ökade jämfört med föregående månad. Samtidigt ökade utgifterna för boende och elektricitet som bidrog med en fjärdedel av den totala uppgången i årstakt. Trenden för hushållskonsumtionen är stark efter de tre senaste månadernas uppgångar. Mellan februari och mars visade trendskattningen en månatlig uppgång på 0,3 procent. Utvecklingen ser också stark ut ur ett tremånadersperspektiv. Under första kvartalet steg hushållskonsumtionen med 1,1 procent, korrigerat för säsongvariationer och jämfört med föregående kvartal.

Hushållens konsumtionsindikator

Säsongrensade månadsdata

Stark utveckling på årsbasis

I mars var den kalenderkorrigerade konsumtionsvolymen 3,0 procent högre än motsvarande månad året innan. Det är framförallt den varaktiga varuhandeln som ökar med en uppgång på 12 procent, medan utvecklingen inom livsmedelshandeln har stigit med 1 procent under motsvarande period.

Återigen är det gruppen post- och telekommunikationer som har den högsta tillväxten med en uppgång på 11 procent jämfört med mars 2014. Även gruppen möbler och inredningsartiklar har utvecklats starkt med en uppgång på 8 procent i årstakt. Rekreation och kultur har däremot utvecklats svagare och har endast ökat med 1 procent jämfört med mars i fjol.

Hushållskonsumtion

Hushållens konsumtionsutgifter. Kalenderkorrigerad volymförändring i procent jämfört med motsvarande period föregående år

	mar 2015	jan-mar 2015
Detaljhandel, mest livsmedel	1,3	1,8
Beklädnadshandel	3,9	4,6
Bostad, elektricitet, gas och uppvärmning	2,4	2,1
Möbler, inredning m.m.	8,2	6,8
Transporter och detaljhandel med och service av motorfordon	3,1	2,9
Post- och telekommunikation	10,7	9,7
Rekreation och kultur	1,3	2,2
Hotell och restaurang	2,4	4,2
Övriga varor och tjänster	7,7	8,7
Hushållens konsumtionsutgifter (exklusive utlandsposter)	3,0	3,1

Positiv utveckling första kvartalet

Under det första kvartalet 2015 har hushållskonsumtionen utvecklats väl och konsumtionsvolymen har ökat med 3,1 procent jämfört med motsvarande period 2014.

Gruppen post och telekommunikationer har den högsta tillväxten med en uppgång på 10 procent. Även möbler, inredningsartiklar, hushållsutrustning och förbrukningsvaror har utvecklats starkt med en uppgång på 7 procent under 2015.

Personbilar och lastbilar

Senaste uppgift: juni 2015

Källa: Trafikanalys och SCB:s fordonstatistik

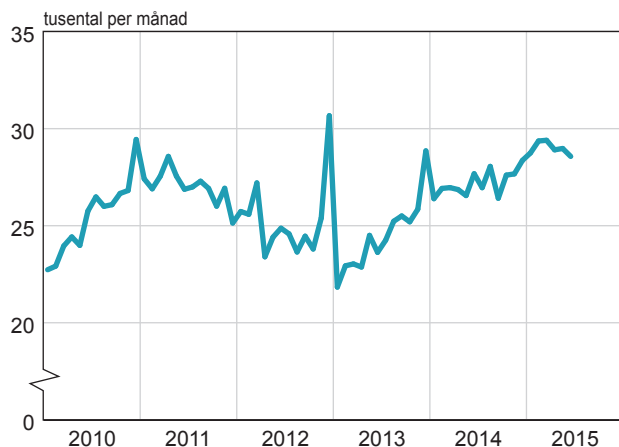
Svagare trend för personbilsregistreringarna

Efter den starka utvecklingen under avslutningen av 2014 och början på 2015 så har trenden på bilmarknaden försvagats de senaste månaderna. I april minskade nybilsregistreringarna för första gången på sju månader och efter en liten uppgång i maj kom en ny nedgång i juni. Nybilsregistreringarna var då 1,4 procent lägre än i maj, rensat för säsongeffekter. Trendbrottet syns tydligt i tremånadersutvecklingen som försvagats betydligt på sistone. Under andra kvartalet var antalet registreringar i säsongrensade tal 1,2 procent lägre än kvartalet innan.

Det kan jämföras med första kvartalet som bjöd på en uppgång på 4,6 procent.

Nyregistrerade personbilar

Säsongrensade månadsdata

Källa: Trafikanalys samt egna beräkningar

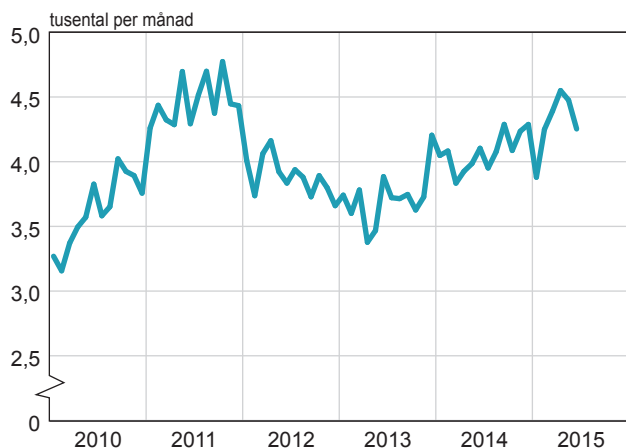
Mätt i årstakt är tillväxten fortfarande god och stärktes faktiskt i juni. De 34 414 bilar som nyregistrerades var 11,6 procent fler än i juni förra året. Även om trenden varit svagare de senaste månaderna så har 2015 än så länge varit ett starkt år och under första halvåret var antalet nyregistrerade personbilar 8,8 procent högre än första halvåret i fjol.

Lastbilsregistreringarna minskade igen

Lastbilsmarknaden började året med en stor nedgång i januari men gick sedan mycket starkt i februari–april. Därefter har en försvagning skett och i juni sjönk nyregistreringarna för andra månaden i rad. Efter den beskedliga nedgången i maj så var minskningen i juni mer markerad då antalet nyregistrerade lastbilar var 5,0 procent lägre än månaden innan, rensat för säsongeffekter.

Nyregistrerade lastbilar

Säsongrensade månadsdata

Källa: Trafikanalys samt egna beräkningar

Även om lastbilsförsäljningen sjunkit något så är utvecklingen i ett något längre tidsperspektiv fortfarande god. Under andra kvartalet var antalet nyregistrerade lastbilar 6,1 procent högre än under första kvartalet i säsongsrensade tal. Det var den bästa kvartalsutvecklingen sedan första

kvartalet 2011. Att utvecklingen på lastbildsmarknaden är god syns även i årstakten som är fortsatt hög. I juni var antalet nyregistrerade lastbilar 12,8 procent fler än samma månad förra året.

Produktionen inom tjänstesektorn

Senaste uppgift: april 2015

Källa: SCB:s tjänsteproduktionsindex

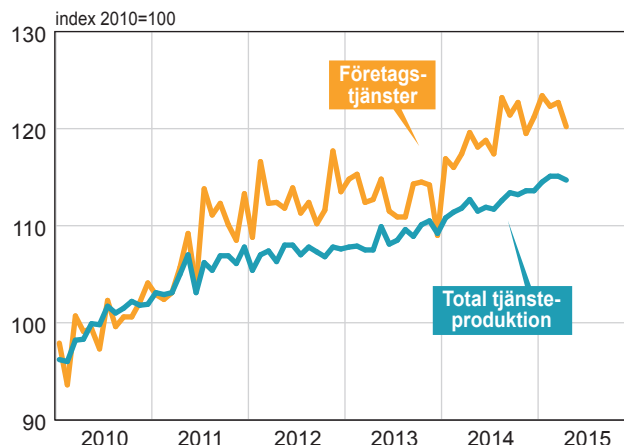
Minskad tjänsteproduktion i april

Efter en bra start på året med en stark utveckling i januari och februari har tjänsteproduktionen mattats av något. I mars var produktionsnivån närmast oförändrad från föregående månad och i april minskade produktionen svagt. Jämfört med mars sjönk tjänsteproduktionen med 0,3 procent, säsongrensat, vilket var första nedgången sedan oktober i fjol.

Många av delbranscherna noterade nedgångar på månadsbasis och störst produktionsminskning hade företagstjänster. Även datakonsulter backade, vilket var andra månaden i rad med nedgång efter en mycket stark utveckling dessförinnan. Telekommunikationsbranschen motverkade dock dämpningen för datakonsulterna med en kraftig uppgång vilket innebar att IT-branschen totalt sett ökade produktionen.

Tjänsteproduktionsindex

Säsongrensade månadsvärden

Handeln hade däremot en genomgående trög månad med minskad produktion inom samtliga tre delbranscher. Mest sjönk produktionen inom partihandeln och förstärkte den nedåtgående trenden. Det är mer positiva tongångar inom detaljhandeln respektive motorfordonshandeln som båda visar stabila uppgångar på tremånadersbasis. Det återstår att se om nedgången i april var ett tillfälligt hack i kurvan eller om det är början på en dämpning.

Under tremånadersperioden februari–april steg den totala tjänsteproduktionen med 0,9 procent jämfört med den föregående tremånadersperioden november–januari. Framförallt är det den starka utvecklingen i februari som drar upp. Nästa månad när januari och februari finns i jämförelseperioden så bör tremånadersutvecklingen dämpas.

Dämpning av den årliga tillväxttakten

Trots nedgången i april var tillväxten i tjänsteproduktionen positiv på årsbasis. Kalenderkorrigerat och jämfört med april i fjol ökade produktionen med 1,7 procent. Det var dock en betydande dämpning från mars då den årliga tillväxttakten låg på 3,1 procent. Man får gå tillbaka till maj i fjol för att hitta en lägre årstillväxt. Det bör dock noteras att april 2014 var en stark månad.

Telekommunikationsbranschen stack ut i april med en årstillväxt på 23 procent och näst högst var tillväxten inom branschen kultur, nöje och fritid med drygt 9 procent. God tillväxttakt hade även motorfordonshandeln och detaljhandeln vilket indikerar att hushållens efterfrågan fortsätter att vara drivande för tjänstebanscher. Parti-handeln noterade däremot en nedgång på årsbasis, liksom utbildningsväsendet samt fastighetsverksamheten.

Tjänsteproduktionsindex

Produktionen inom tjänstesektorn. Kalenderkorrigerad volymförändring i procent jämfört med motsvarande period föregående år

	apr 2015	jan–apr 2015
Motorhandel	5,6	7,4
Partihandel	–3,4	1,8
Detaljhandel	3,3	4,2
Transport och magasinering	0,7	0,3
Hotell och restaurang	2,3	4,2
Telekommunikation	23,2	14,9
Datakonsultverksamhet o.d.	4,4	7,2
Företagstjänster	0,5	4,1
Kultur, nöje och fritid	9,4	5,3
Total tjänstesektor	1,7	2,9

Uppgång hittills i år

Tjänsteproduktionen växte med 2,9 procent under januari–april jämfört med motsvarande period i fjol. IT bidrar starkt till uppgången med både telekommunikation och datakonsulter som draglok. Uppgången var mycket bred där nästan samtliga branscher ökade produktionen jämfört med i fjol. Exempelvis har motorfordonshandeln ökat med 7 procent medan detaljhandeln och företagstjänster ökat produktionen med drygt 4 procent vardera. Mot strömmen gick fastighetsbranschen samt utbildningsväsendet som båda haft lägre produktion än under de fyra första månaderna 2014.

Investeringar inom tjänstesektorn

Senaste uppgift: maj 2015

Källa: SCB:s investeringsenkät

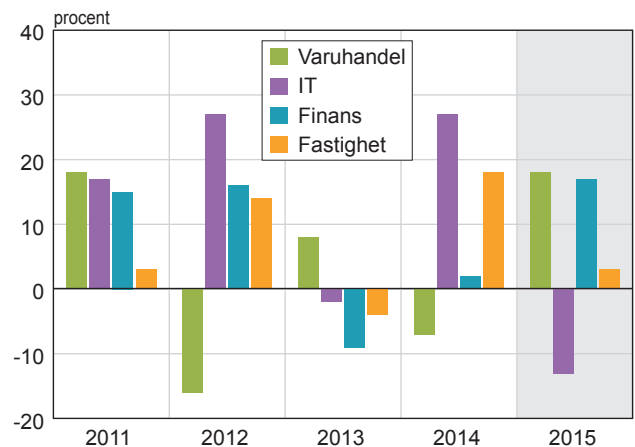
Överlag positiva investeringsprognoser

SCB:s senaste investeringsenkät från i maj visar en övervägande positiv bild för investeringarna inom tjänstesektorn. De flesta tjänstebanscher räknar med högre investeringar i år än under förra året. Företagen inom varuhandeln skruvade upp sina investeringsplaner något jämfört med februariprognosen och räknar med en ökning på 18

procent i år. Den investeringstunga fastighetsbranschen räknar med investeringar på drygt 80 miljarder i år vilket betyder en volymökning på 3 procent. Det är dock en lugnare ökningstakt än i fjol. Banker och försäkringsbolag beräknas öka investeringarna med 17 procent 2015 och inom företagstjänster väntas ungefär en fördubbling av investeringsvolymen från i fjol.

Investeringar inom tjänstesektorn

Årlig volymförändring i procent. Fasta priser

IKT-sektorn sänker förväntningarna

I februarienkäten räknade företagen inom informations- och kommunikationssektorn med en stark utveckling 2015. Trots en ökning med 27 procent 2014 väntade sig företagen en fortsatt stor investeringsökning i år. I maj hade dock bedömningen förändrats och IKT-bolagen väntas istället minska sina investeringar med 13 procent jämfört med i fjol. Även transportbranschen beräknas minska sina investeringar något jämfört med fjolåret. I investeringsenkäten för maj beräknas investeringarna 2015 falla med 3 procent men trots det ligga på knappt 20 miljarder.

BYGGMARKNAD

Byggföretagen förväntar sig fortsatt ordertillväxt

Enligt Konjunkturbarometern har byggföretagen rapporterat om stark ordertillväxt hela det senaste året. I juni svarar 60 procent av företagen att orderstockarna har ökat de senaste tre månaderna, vilket är en betydligt högre andel än normalt. Byggandet har sammantaget ökat och framför allt inom anläggningsverksamhet rapporterar företagen om en ökning. Sysselsättningen har utvecklats starkare än normalt. Samtidigt anger 35 procent av byggföretagen att brist på arbetskraft är det främsta hindret för ökat byggande.

Orderstockarna inom bygg- och anläggningsverksamhet väntas fortsätta växa de närmaste tre månaderna och förväntningarna ligger betydligt över det historiska genomsnittet. Byggandet, liksom i viss mån sysselsättningen, väntas öka mer än normalt de närmaste månaderna.

Byggföretagen ökar investeringarna igen

År 2013 bröts trenden med ökade investeringar inom byggbranschen då volymerna föll kraftigt jämfört med

Sveriges bostadsbyggande ökar kraftigt

Tillgång till bostäder utgör en central roll för Sveriges ekonomiska tillväxt eftersom rörlighet är viktigt för att matchningen på arbetsmarknaden ska fungera. Statistik över bostadsbyggandet visar att det låga byggandet under och efter finanskrisen har vänt och att en positiv trend nu syns. Trots det tilltagande bostadsbyggandet anger dock fler kommuner än tidigare att det råder bostadsbrist, framförallt i storstadsregionerna. Detta förklaras till stor del av att befolkningen ökat i en snabbare takt än antalet bostäder.

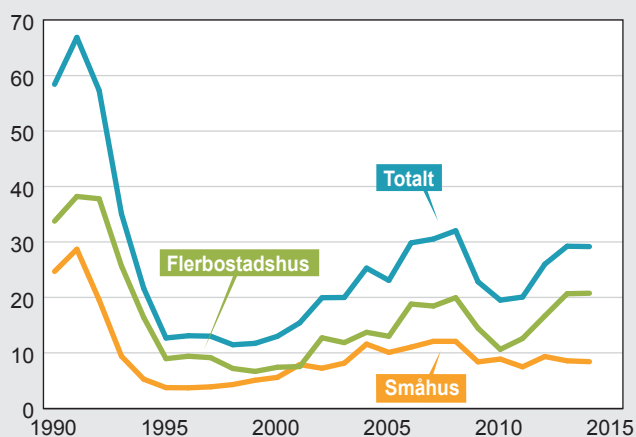
Positiv trend de senaste åren

Under 1990-talet sjönk bostadsbyggandet kraftigt i Sverige till följd av ökade byggkostnader i kombination med en minskad efterfrågan orsakad av finans- och fastighetskrisen. Efter att ha nått bottenivån på knappa 11 500 färdigställda bostäder 1998 ökade bostadsbyggandet stegvis ända fram till 2008, varefter byggandet återigen rasade till följd av finanskrisen. År 2010 färdigställdes under 20 000 bostäder, vilket kan jämföras med över 30 000 bostäder årligen några år tidigare.

Sedan 2010 syns dock en ökande trend för bostadsbyggandet i Sverige. Efter en svag ökning 2011 steg antalet färdigställda bostäder med 30 procent 2012 och med 12 procent från 2013. 2014 stannade uppgången av men trenden för tidsperioden 2010–2014 visar trots det på ett kraftigt ökat byggande i Sverige.

Antal färdigställda bostäder

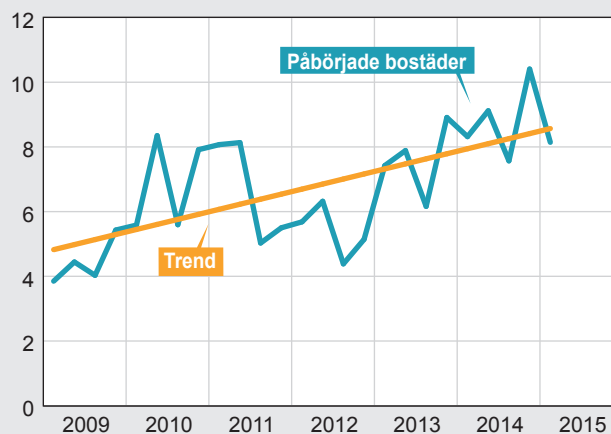
Tusental, per år

Även om antalet färdigställda bostäder planade ut i föl så visar påbörjandestatistiken en fortsatt positiv trend. Antalet påbörjade bostäder mer än fördubblades från första kvartalet 2009 till första kvartalet 2015. Mellan första kvartalet 2012 och motsvarande kvartal 2015 ökade antalet påbörjade bostäder med cirka 43 procent. Även om påbörjandet svänger en del från kvartal till kvartal så syns en tydlig positiv trend de senaste åren vilket indikerar att utplaneringen för färdigställda bostäder 2014 var tillfälligt.

Antal påbörjade bostäder

Tusental, per kvartal

Storstadsregionerna står för stor del av byggandet

Stor-Stockholm stod för 37 procent av landets totala påbörjade nybyggnation år 2014, medan 11 respektive 8 procent av alla nya bostäder påbörjades i Stor-Göteborg respektive Stor-Malmö. Under perioden 2009–2014 stod storstadsregionerna totalt sett för över hälften av alla nya påbörjade bostäder.

Störst ökning av nybyggnation under tidsperioden 2009–2014 var i Stor-Stockholm, där antal nya bostäder steg med hela 146 procent. I riket exklusive storstadsområden ökade nybyggnationen med 72 procent vilket visar att den uppåtgående trenden gäller hela landet men att det är storstadsregionerna som är den främsta drivkraften för uppgången.

Bostadsinvesteringarna låga i ett internationellt perspektiv

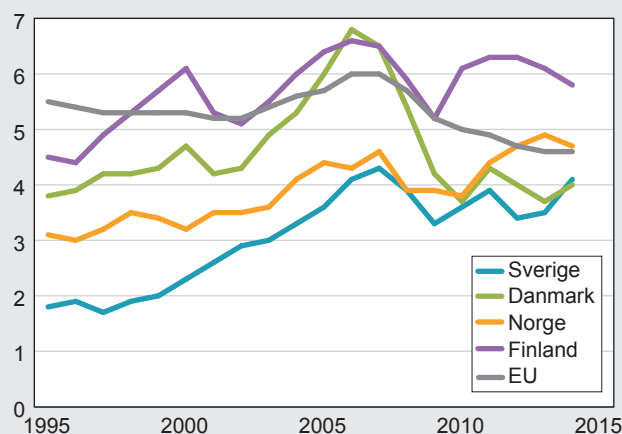
Sverige har länge haft ett lågt bostadsbyggande jämfört med andra länder. På grund av svårigheter att få tag på data över bostadsbyggande i andra länder används här bostadsinvesteringar som andel av BNP för att sätta Sveriges bostadsbyggande i ett internationellt perspektiv. Denna andel har i Sverige pendlat mellan 3 och 4 procent de senaste åren och låg 2014 på 4,1 procent. Trots uppgången var det under EU-genomsnittet på 4,6 procent. Högst andel bland EU-länderna hade Tyskland (6,0 procent) och lägst andel hade Grekland (1,0 procent). Även om Sveriges bostadsinvesteringar ligger något under EU-genomsnittet, så har investeringarna ökat över den undersökta tidsperioden, till skillnad från i de flesta övriga länder. En jämförelse mellan Sverige, Finland, Norge och Danmark för åren 1995–2014 visar att Sverige har haft lägst bostadsinvesteringar i förhållande till BNP i stort sett hela tidsperioden, med undantag för något kvartal. Trenden visar dock att Sverige närmar sig sina nordiska grannar.

I FOKUS

Bostadsinvesteringar

Andel av BNP, procent

Bostadsbristen består trots ökat byggande

Det långvarigt låga bostadsbyggandet har i kombination med en hög befolkningstillväxt inneburit en allt större bostadsbrist. Enligt Boverkets enkät om läget på bostadsmarknaden 2015 anger 63 procent av landets 290 kommuner att det råder ett underskott på bostäder. Andelen som uppger att balans råder på bostadsmarknaden har fortsatt att minska sedan 2014 års enkät och nästan alla kommuner som har balans på bostadsmarknaden har färre än 75 000 invånare och saknar högskola. Ungefär 82 procent av Sveriges befolkning bor i kommuner som angett ett underskott på bostäder och det är i störst grad i centralorten det råder brist. I 91 procent av kommunerna bedöms det finnas behov av nyproduktion under de kommande åren, och de kommuner som inte upplever detta behov har ofta en negativ befolkningsutveckling.

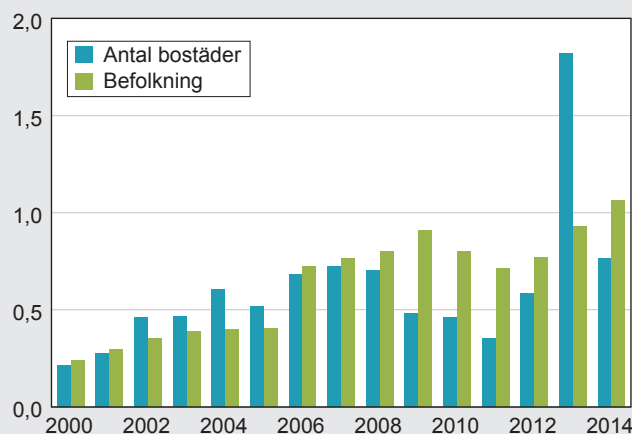
Trots ett ökat bostadsbyggande så fortsätter alltså bostadsbristen att stiga och anledningen till det är att befolkningen växer i en ännu högre takt. Från början på 90-talet fram till mitten på 00-talet ökade antalet bostäder i snabbare takt än befolkningsökningen, med undantag för 1994. De senaste tio åren har dock antal bostäder ökat i betydligt lägre grad än befolkningen, med undantag för 2013.

Boverkets prognos över bostadsbehovet fram till år 2025 visar att störst behov finns i de tre storstadsregionerna (Malmö, Göteborg och Stockholm). På grund av befolkningsutvecklingen bedöms behovet vara som störst inom den närmaste tiden och sedan successivt minska. Prognosen gjordes 2012 och då bedömdes att behovet fram till 2025 var drygt 50 000 bostäder årligen under periodens första halva och sedan knappt 30 000 per år under periodens andra halva. Eftersom nyproduktionen sedan 2012 har understigit byggbehoven och befolkningsprognosen kraftigt har skrivits upp framöver, så är den nya uppskattningen att behovet

är 71 000 bostäder per år fram till 2020. Således kommer det framöver finnas ett behov av byggnadsvolymer som Sverige inte varit i närheten av sedan början på 90-talet.

Tillväxt i antal bostäder och befolkning

Procentuell förändring jämfört med föregående år

Bostadsinvesteringar stöttar BNP-tillväxten

Sveriges ekonomi är förhållandevis liten och beroende av en stark utrikeshandel. Till följd av en dämpad konjunkturutveckling i omvärlden har exporten utvecklats svagt de senaste åren och den inhemska efterfrågan har fått hålla uppe ekonomin. Investeringar, i synnerhet i bostäder, har därför spelat en betydande roll för den svenska tillväxten.

Första kvartalet 2015 var BNP-tillväxten i årstakt 2,5 procent och de fasta bruttoinvesteringarna bidrog med en betydande del. Bland de fasta bruttoinvesteringarna var det posten bostadsinvesteringar som ökade mest (19 procent). Detta är i linje med förra årets utveckling och de ökade bostadsinvesteringarna har varit betydelsefulla för att hålla uppe Sveriges BNP-tillväxt i tider då nettoexporten gett ett negativt bidrag.

Förutom direkta effekter på ekonomin i form av investeringar så är bostadsbyggande på längre sikt av avgörande betydelse för arbetsmarknadens funktion, och indirekt för hela ekonomin, eftersom rörlighet är nödvändigt för att matchningen mellan arbetsgivare och arbetstagare ska fungera. Bostadsbristen hämmar rörligheten och bidrar därmed till att arbetsmarknaden begränsas; det blir svårt för företagen att rekrytera rätt kompetens och sysselsättningen hålls på en lägre nivå än den potentiella.

Charlotta Olofsson, sommarpraktikant

året innan enligt SCB:s investerarsenkät. I fjol ökade dock investeringarna igen med 5 procent och uppgick till 5,4 miljarder. Den positiva trenden ser ut att hålla i sig då företagen i år planerar att investera 6,2 miljarder vilket motsvarar en volymökning på hela 35 procent.

Byggbkostnader

Senaste uppgift: maj 2015

Källa: SCB:s faktorprisindex för flerbostadshus

April–maj 2015 +0,2 procent

Mellan april och maj 2015 ökade Faktorprisindex med 0,2 procent. Transporter, drivmedel och elkraft steg med 0,7 procent. Inom den gruppen ökade dieselolja och lastbils-transporter medan elkraft var oförändrad. Maskiner och Löner gick upp med 0,6 respektive 0,1 procent. Omkostnader var oförändrade mellan april och maj.

Byggmaterial gick upp med 0,1 procent. Störst prisökning bland Byggmaterial i april hade järn och stål. VVS-material, betongvaror, trävaror och snickerier steg medan golvmaterial samt elmateriel sjönk. Priserna var oförändrade för övrigt byggmaterial. Byggherrens kostnader var oförändrade. Allmänna kostnader steg något medan räntan gick ned.

Faktorprisindex för flerbostadshus

Förändring i procent

	maj 15/apr 15	maj 15/maj 14
Entreprenadkostnader	0,2	1,6
Byggmaterial	0,1	1,6
Löner	0,1	2,3
Maskiner	0,6	0,8
Transporter, drivmedel, elkraft	0,7	-1,3
Omkostnader	0,0	2,2
Byggherrekostnader	0,0	-2,1
Total byggbkostnad	0,2	1,3

Maj 2014–maj 2015 +1,3 procent

Faktorprisindex steg med 1,3 procent mellan maj 2014 och maj 2015. Entreprenörens kostnader steg med 1,6 procent, vilket bidrog till att totalindex gick upp med 1,5 procentenheter. Löner steg med 2,3 procent mellan maj 2014 och maj 2015. Omkostnader och Byggmaterial gick upp med 2,2 respektive 1,6 procent. Maskiner steg med 0,8 procent. Gruppen Transporter, drivmedel och elkraft sjönk med 1,3 procent.

Inom gruppen Byggmaterial ökade snickerier mest, med 3,1 procent. Alla byggmaterialgrupper steg förutom golvmaterial och vita varor. Byggherrens kostnader minskade med 2,1 procent på årsbasis. Räntekostnaderna gick ned med 28,6 procent vilket var orsaken till att Byggherrekostnader sjönk.

NÄRINGSLEV

Produktionen i näringslivet

Senaste uppgift: mars 2015

Källa: SCB:s produktionsindex över näringslivet

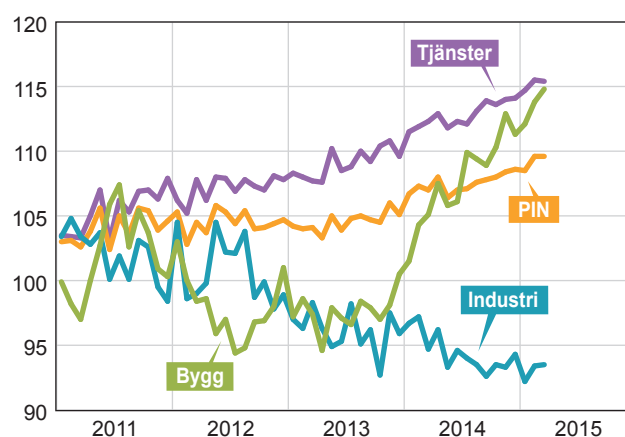
Tobias Fagerberg

Oförändrad produktion inom näringslivet

I mars visade produktionen inom näringslivets en splittrad bild. Den starkaste utvecklingen stod byggproduktionen för som ökade med 0,9 procent. Tjänsteproduktionen bröt däremot en lång positiv trend och minskade svagt medan industriproduktionen hade en positiv utveckling i mars. Den totala produktionen inom näringslivet var oförändrad i säsongrensade tal jämfört med februari.

Näringslivets produktionsutveckling

Säsongrensade värden. Index 2010=100

Positiv utveckling första kvartalet

Produktionen under årets första kvartal uppvisade en positiv utveckling jämfört med fjärde kvartalet i fjol. Under januari–mars ökade produktionen inom näringslivet med 0,8 procent, i säsongrensade tal, jämfört med perioden oktober–december. Tjänstesektorn som är den största delsektorn inom näringslivet bidrog mest till uppgången men även byggproduktionen uppvisade en stark utveckling med en produktionsökning på 1,8 procent. Industriproduktionen stod för den enda minskningen jämfört med föregående kvartal.

Produktionen i näringslivet

Förändring i procent

	mar 15/ feb 15 ¹⁾	jan–mar 15/ okt–dec 14 ¹⁾	mar 15/ mar 14 ²⁾
Industri inkl. energi	0,2	-0,7	-1,2
Bygg	0,9	1,8	9,4
Tjänster	-0,2	1,1	2,8
Totalt	0,0	0,8	2,4

1) Säsongrensat och kalenderkorrigerat

2) Kalenderkorrigerat

Uppgång jämfört med föregående år

Jämfört med mars 2014 ökade näringslivets produktion i kalenderkorrigerade tal med 2,4 procent. Utvecklingen

var starkast för byggproduktionen som ökade med hela 9,4 procent. Industriproduktionen uppvisade däremot en minskning jämfört med i fjol medan tjänsteproduktionen stod för en ökning med 2,8 procent. 2015 har sammanfattningsvis fått en bra start med en stark utveckling.

PRISER

Konsumentpriser

Senaste uppgift: maj 2015

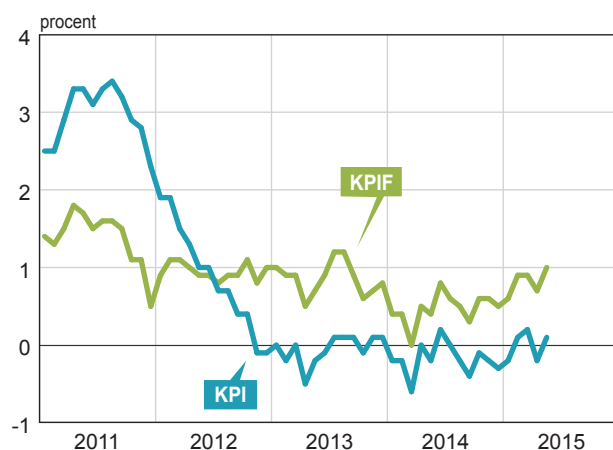
Källa: SCB:s konsumentprisindex

Inflationstakten tillbaka över nollstrecket

Inflationstakten, det vill säga förändringen i KPI under de senaste tolv månaderna, var 0,1 procent i maj, vilket är en uppgång från föregående månad då den var -0,2 procent.

Inflationstakten

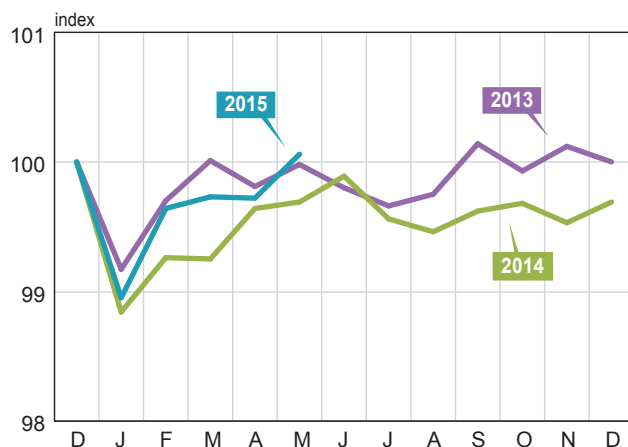
Procentuell förändring jämfört med motsvarande månad föregående år

Högre livsmedelpriser (2,3 procent) påverkade inflationstakten uppåt med 0,3 procentenheter. Prishöjningar inom alkoholhaltiga drycker och tobak (3,9 procent), restauranger (2,8 procent) och hyror (1,4 procent) bidrog samtidigt uppåt med 0,2 procentenheter vardera. Uppgången motverkades bland annat av lägre räntekostnader (-17,4 procent) och el (-5,0 procent) som påverkade inflations-takten nedåt med 0,8 respektive 0,2 procentenheter i maj.

Konsumentprisernas utveckling

December föregående år=100

Höjda priser den senaste månaden

Efter att ha legat still i april så steg KPI på månadsbasis med 0,3 procent i maj. Under motsvarande period förra året steg KPI med 0,1 procent. Prishöjningar på böcker (28,0 procent), paketresor (10,6 procent), transporttjänster (2,8 procent) och livsmedel (0,7 procent) bidrog med 0,1 procentenhet vardera medan räntekostnader (-2,0 procent) bidrog nedåt med 0,1 procentenhet.

Högre underliggande inflation

Inflationstakten rensad för effekten av räntesatsförändringar enligt måttet KPIF (KPI med fast ränta) var 1,0 procent i maj 2015. Från april till maj steg KPIF med 0,4 procent. Under samma period förra året steg KPIF med 0,1 procent.

Konsumentprisernas förändring

Maj 2015

	Förändring från		Bidrag till förändring sedan maj 2014 ¹⁾
	Föregående månad	maj 2014	
Livsmedel och alkoholfria drycker	0,7	2,9	0,4
Alkoholhaltiga drycker och tobak	0,0	3,9	0,2
Kläder och skor	0,2	0,6	0,0
Boende	-0,4	-2,8	-0,7
Inventarier och hushållsvaror	0,0	-0,5	0,0
Hälsa- och sjukvård	-0,1	0,2	0,0
Transport	0,9	1,0	0,1
Post och telekommunikationer	-0,8	-3,7	-0,1
Rekreation och kultur	1,5	-0,1	0,0
Utbildning	0,2	1,9	0,0
Restauranger och logi	0,3	2,1	0,1
Div varor och tjänster	0,5	1,3	0,1
KPI totalt	0,3	0,1	0,1

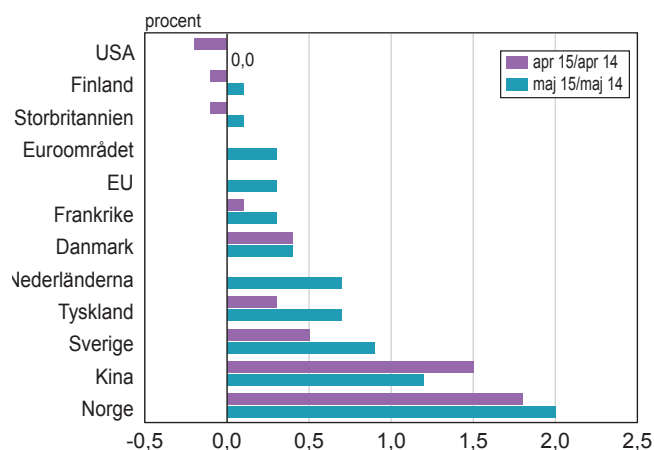
1) Procentenheter

Lägre inflationstakt i euroområdet

För att göra internationella jämförelser av prisutvecklingen beräknas ett harmoniserat konsumentprisindex, HIKP. Enligt det var inflationstakten i Sverige 0,9 procent i maj. Enligt preliminära beräkningar från Eurostat sjönk inflationstakten i euroområdet från 0,3 procent i maj till 0,2 procent i juni.

Inflationstakten i olika länder

EU-länder och Norge enligt HIKP

Priserna i producent-, export- och importleden

Senaste uppgift: maj 2015

Källa: SCB:s producentprisindex

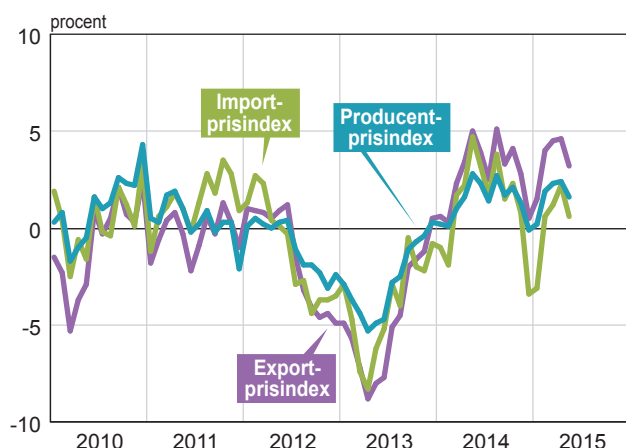
Högre export- och importpriser i maj

Priserna steg med 1,3 procent på importmarknaden och med 0,8 procent på exportmarknaden mellan april och maj. Producentpriserna totalt steg med 0,3 procent under samma period. På hemmamarknaden sjönk priserna med 0,3 procent mellan april och maj.

En säsongsnormal nedgång i priserna på fjärrvärme bidrog till nedgången på hemmamarknaden. Nedgången motverkades till viss del av en ökning av priserna på livsmedel. På importmarknaden bidrog främst högre priser på råolja till uppgången.

Export-, import- och producentprisindex

Procentuell förändring jämfört med motsvarande månad föregående år

Priserna för inhemsk tillgång, det vill säga producentpriserna på hemmamarknaden tillsammans med importpriserna, steg med 0,5 procent från april till maj.

Jämfört med maj förra året har producentpriserna totalt ökat med 1,6 procent och priserna för inhemsk tillgång med 0,3 procent. Under samma period har priserna ökat med 3,2 procent på exportmarknaden och med 0,6 procent på importmarknaden. På hemmamarknaden har priserna sjunkit med 0,1 procent.

ARBETSMARKNAD

Sysselsättning och arbetslöshet

Senaste uppgift: maj 2015

Källa: SCB:s arbetskraftsundersökningar

Cecilia Westin

Antalet sysselsatta i åldern 15–74 år ökade med 84 000 till 4 829 000 i maj 2015, icke säsongrensade. Antalet arbetslösa var 420 000, vilket motsvarar en arbetslöshet på 8,0 procent. Antalet arbetade timmar uppgick till 151,5 miljoner

per vecka. Säsongrensade och utjämnade data visar på en fortsatt ökning av antalet sysselsatta samt en arbetslöshet på 7,8 procent.

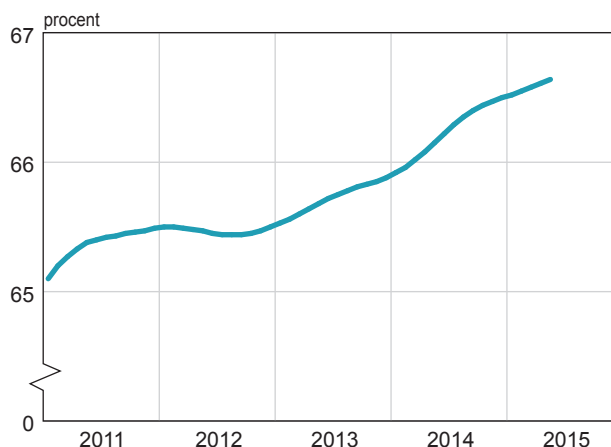
Enligt Arbetsförmedlingens statistik visar arbetsmarknaden fortsatta tecken på att förstärkas, men arbetslösheten minskar allt långsammare. I slutet på april var 355 000 personer inskrivna arbetslösa. Det är 8 000 färre jämfört med maj 2014. Antalet nya lediga platser uppgick till 90 000, vilket är 17 000 fler än för ett år sedan.

Fler sysselsatta

I maj 2015 var antalet sysselsatta i åldern 15–74 år 4 829 000, icke säsongrensat. Det är en ökning med 84 000 jämfört med maj 2014, 44 000 var kvinnor och 39 000 var män. Sysselsättningsgraden i åldern 15–74 år uppgick till 66,6 procent, en ökning med 0,7 procentenheter. Kvinnornas sysselsättningsgrad var 64,5 procent och männens var 68,7 procent.

Sysselsättningsgrad

Ålder 15–74 år. Sysselsatta som andel av befolkningen. Säsongrensade och utjämnade månadsvärden

Säsongrensade och utjämnade data visar på en ökning av antalet och andelen sysselsatta. I maj 2015 uppgick antalet sysselsatta till 4 831 000, vilket motsvarar en sysselsättningsgrad på 66,6 procent.

Antalet fast anställda fortsätter att öka

I maj 2015 uppgick antalet anställda till 4 336 000, icke säsongrensat. Jämfört med maj 2014 är det en ökning med 76 000, varav 74 000 var fast anställda. Följaktligen bestod så gott som hela sysselsättningsökningen av fast anställda.

Säsongrensade och utjämnade data visar på en stor ökning av antalet anställda, en ökning som utgörs av fast anställda.

Arbetade timmar

Det totala antalet arbetade timmar i maj 2015 uppgick i genomsnitt till 151,5 miljoner per vecka, enligt icke säsongrensade data. Av dessa arbetade kvinnorna 65,7 miljoner och männen 85,8 miljoner.

Säsongrensade och utjämnade data visar på en fortsatt ökning av antalet arbetade timmar. I maj 2015 uppgick antalet arbetade timmar till i genomsnitt 146,2 miljoner per vecka.

Arbetsmarknad

	Antal sysselsatta, 1 000-tal		Antal arbetade timmar, 10 000-tal		Ant. arbetslösa 1 000-tal	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015
jan	4 619	4 717	12 350	12 210	436	430
feb	4 648	4 730	15 490	15 720	433	433
mar	4 701	4 767	15 830	15 940	440	414
apr	4 698	4 762	14 500	14 530	445	432
maj	4 746	4 829	15 520	15 150	413	420
jun	4 870		14 460		493	
jul	4 982		9 890		380	
aug	4 863		12 500		389	
sep	4 809		16 360		371	
okt	4 772		16 320		389	
nov	4 786		16 180		380	
dec	4 763		14 100		360	

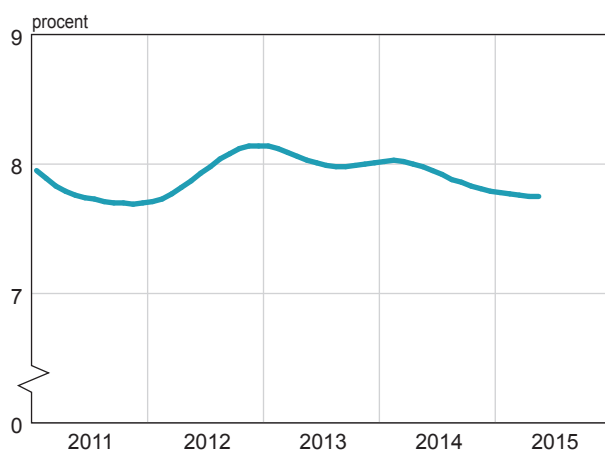
Uppgifterna baserar sig på åldersindelningen i AKU, dvs. 15–74 år, och antal arbetslösa inkluderar heltidsstuderande som sökt och kunnat ta arbete.

Små förändringar av arbetslösheten

I maj var antalet arbetslösa i åldern 15–74 år 420 000, icke säsongrensat, vilket motsvarar en arbetslöshet på 8,0 procent. Antalet arbetslösa kvinnor var 196 000 och antalet män var 224 000. För kvinnorna var andelen 7,8 procent och för männen var andelen 8,2 procent. Antalet långtidsarbetslösa, det vill säga personer som varit arbetslösa i 27 veckor eller mer, uppgick till 125 000. Bland ungdomar i åldern 15–24 år var 155 000 arbetslösa. Av de arbetslösa ungdomarna var 99 000 heltidsstuderande. Andelen arbetslösa ungdomar var 24,0 procent av arbetskraften.

Relativ arbetslöshet

Ålder 15–74 år. Inkl. heltidsstuderande som sökt arbete. Säsongrensade och utjämnade månadsvärden

Säsongrensade och utjämnade data visar på små förändringar av antalet och andelen arbetslösa. I maj 2015 uppgick antalet arbetslösa till 406 000, vilket motsvarar en arbetslöshet på 7,8 procent. Bland ungdomar i åldern 15–24 år visar säsongrensade och utjämnade data på en minskning av antalet och andelen arbetslösa. Antalet arbetslösa ungdomar uppgick till 139 000 vilket motsvarar en arbetslöshet på 21,0 procent i maj 2015.

Minskning av antalet inskrivna arbetslösa

Antalet inskrivna arbetslösa, som utgörs av de öppet arbetslösa och sökande i program med aktivitetsstöd, uppgick i slutet av maj 2015 till 355 000. Jämfört med föregående år är

det en minskning med 8 000 personer. Bland de inskrivna arbetslösa var 177 000 öppet arbetslösa och 179 000 personer deltog i program med aktivitetsstöd. Antalet nya lediga platser som anmälades till landets arbetsförmedlingar var 90 000, vilket är 17 000 fler än motsvarande månad föregående år. Under maj 2015 fick 44 000 personer ett arbete vilket är 6 000 färre än maj 2014. Antalet varslade uppgick till 2 700, en minskning med 1 900 jämfört med maj 2014.

Arbetskraftskostnader & löner

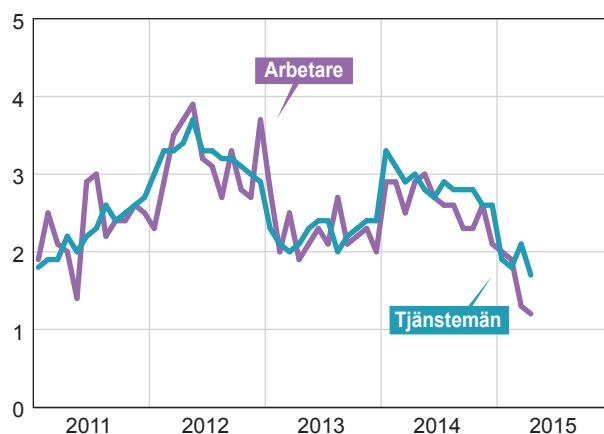
Senaste uppgift: april 2015

Källa: SCB:s arbetsmarknadsstatistik

Den preliminära genomsnittliga timlönen för arbetare var under april 2015 159,80 kronor exklusive övertidstillägg och 161,90 kronor inklusive övertidstillägg, vilket är en ökning med 1,2 respektive 1,3 procent jämfört med april 2014. Under april 2015 var den preliminära genomsnittliga månadslönen för tjänstemän 36 760 kronor exklusive rörliga tillägg och 37 660 kronor inklusive rörliga tillägg, vilket är en ökning med 1,5 respektive 1,7 procent jämfört med april 2014.

Löneutveckling inom den privata sektorn

Procentuell förändring från motsvarande månad föregående år

Arbetskostnaden för en arbetare inom mineral och tillverkningsindustrin har för april 2015 beräknats till 284,19 kronor per timme, vilket ger ett arbetskostnadsindex på 120,3 en förändring med 2,4 procent jämfört med april 2014. Arbetskostnaden för en arbetare inom den privata sektorn totalt har för april 2015 beräknats till 262,60 kronor per timme och för tjänstemän inom den privata sektorn till 57 054 kr per månad. Detta ger ett arbetskostnadsindex för arbetare på 117,7 en ökning med 2,0 procent jämfört med april 2014. Motsvarande index för tjänstemän blir 120,3 en ökning med 3,2 procent jämfört med april 2014.

FINANSMARKNAD**Högre inflation stärkte kronan**

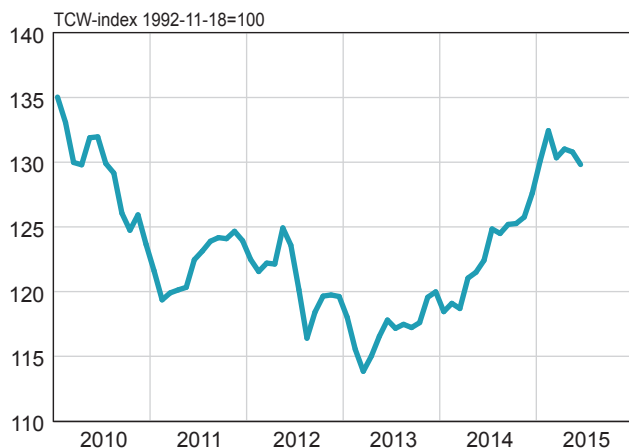
I början av juni publicerade SCB inflationssiffror som visade att inflationen ökade från –0,2 procent i april till 0,1

procent i maj. Inflationstakten för maj var högre än vad många bedömare hade förväntat vilket bedöms minska sannolikheten att Riksbanken sänker räntan vid nästa möte 2 juli. Det medförde en förstärkning av kronkursen.

Sett över hela juni var kronan relativt stabil mot EUR och USD. EUR handlades till i genomsnitt 9,28 kronor medan USD handlades till 8,28 kr. Kronan förstärktes därmed något jämfört med maj.

Valutakursindex för kronan

Månadsgenomsnitt

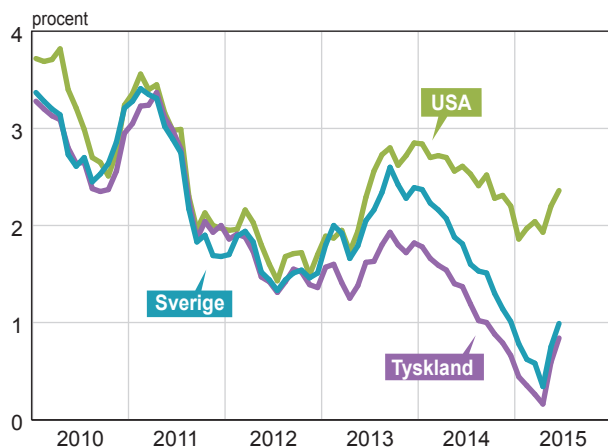
Källa: Riksbanken

Greklandskrisen sänkte börsen

Utvecklingen i Grekland har varit i fokus den senaste tiden. Förhandlingar har pågått mellan långivarna och Grekland kring kraven för fortsatta lån efter att det nuvarande stödprogrammet löpte ut 30 juni. Den 22 juni hölls ett toppmöte inom Eurogruppen och uppfattningen att parterna närmat sig varandra gav optimism och börserna steg. De fortsatta förhandlingarna ledde dock inte till någon lösning och när Grekland sedan meddelade att man avser hålla folkomröstning kring åtgärds paketet reagerade marknaderna med en kraftig börsnedgång, för närvarande hålls även den grekiska börsen stängd. Affärsvärldens generalindex hör till en av förlorarna och föll med 6,38 procent under juni månad.

Långa räntor

10-åriga statsobligationer

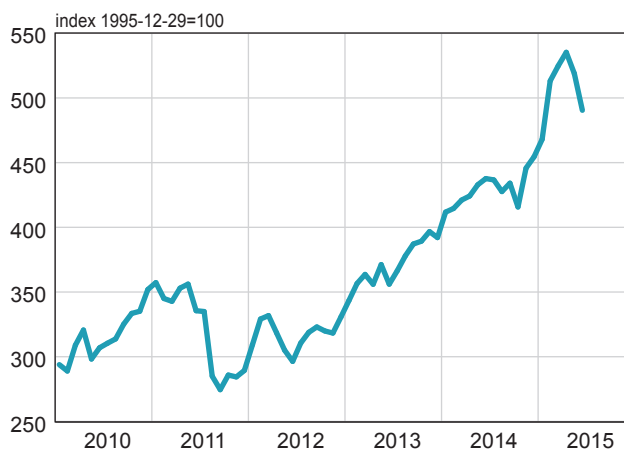

Källa: Riksbanken

De korta marknadsräntorna fortsätter att vara mycket låga. Räntenivån på svenska statsskuldväxlar var fortsatt negativ i juni och uppgick i genomsnitt till -0,32 procent. Den europeiska korträntan var också negativ med -0,11 procent. Båda var lägre än föregående månad. Den amerikanska korträntan steg dock något, från 0,22 procent i maj till 0,29 procent i juni. De långa räntorna fortsatte stiga i juni. Den tioåriga amerikanska räntan låg i juni i genomsnitt på 2,36 procent medan den svenska och tyska låg på 0,99 procent respektive 0,84 procent. Att de långa räntorna stigit avspeglar marknadens mer positiva långsiktiga förväntningar på den ekonomiska utvecklingen. Marknaderna har under en längre tid präglats av centralbankernas stimulanser som väntas minska framöver i takt med att det ekonomiska läget förbättras.

Aktiekurserna

Stockholmsbörsens generalindex, månadsgenomsnitt

Källa: Affärsvärlden

Oförändrad ränta i USA

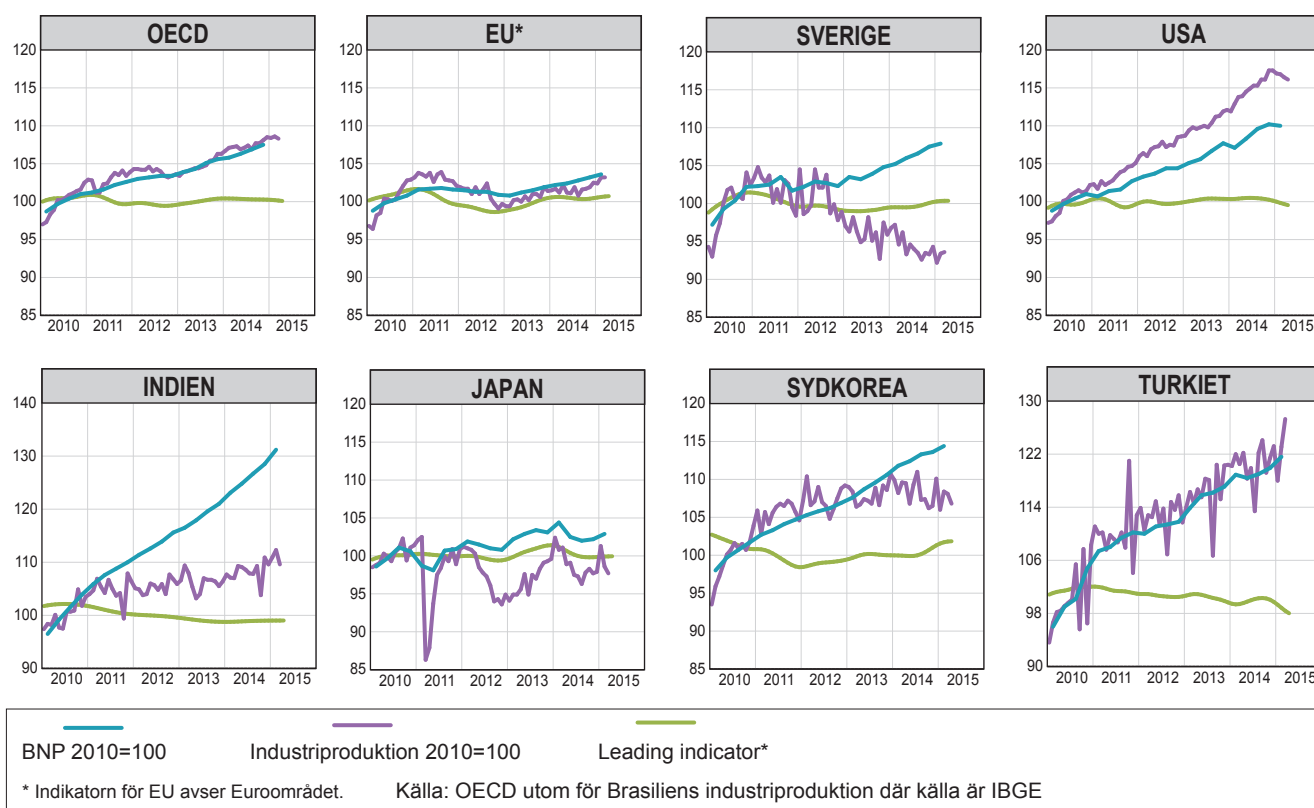
Den 17 juni kom Federal Reserve med ett räntebesked där man som väntat beslutade att lämna räntan oförändrad. Den amerikanska centralbanken vill avvakta ytterligare förbättringar på arbetsmarknaden samt att man känner sig mer säker på att inflationen är på väg mot 2 procent innan man höjer räntan, något som enligt bedömare väntas ske under året. De amerikanska börserna Dow Jones och Nasdaq sjönk med 2,3 procent respektive 1,9 procent under juni månad. I Europa gick det sämre för Londonbörsen och Frankfurt börsens DAX-index som backade med 6,2 procent respektive 4,3 procent.

I slutet av juni sänkte den kinesiska centralbanken både räntan och reservkraven på bankerna. Centralbanken fortsätter därmed stimulera den kinesiska ekonomin. Åtgärden kom efter att den kinesiska börsen fallit kraftigt. Hang Seng föll 4,9 procent under juni månad medan Shanghai föll med 14,5 procent.

Nina Engström och Fredrik Öhrström,
Finansmarknadsstatistik

INTERNATIONELL UTBLICK

Konjunkturindikatorer för några länder och -områden

Utvecklingen bland tillväxtländerna i världen är brokig. I Brasilien finns inga tecken på ljusning och i Kina fortsätter tillväxten att sakta in i lugn takt. Indien är det land som sticker ut positivt och landets BNP fortsätter att öka i stadig takt. Från fjärde till första kvartalet ökade säsongrensad BNP med 2,1 procent och den indiska ekonomin visar inga tecken på avmattning. Även den ledande indikatorn uppvisar en stigande trend och utvecklingen tyder på att den indiska tillväxten kommer att fortsätta stärkas.

I mitten av 2014 befann sig Japan i recession, men under årets avslutande kvartal steg BNP åter. Under inledningen av 2015 fortsatte den relativt hyggliga utvecklingen och första kvartalet växte BNP med 0,7 procent, säsongrensad och jämfört med kvartalet innan. Industriproduktionen uppvisar dock en svagare utveckling och nedgången i mars var andra månaden i följd med negativ tillväxt. Sedan juli förra året ligger även den ledande indikatorn under 100 vilket indikerar ett svagt konjunkturläge. Det finns däremot tecken på att konjunkturen har stabiliserats då trenden har varit uppåtgående sedan november och noteringen i april ligger strax under det historiska genomsnittet.

Den sydkoreanska ekonomin växer i stabil takt och från fjärde till första kvartalet ökade BNP med 0,7 procent

i säsongrensade tal. Tillväxten verkar dock inte drivas av industriproduktionen som sedan början av 2014 uppvisar en nedåtgående trend. I april minskade produktionen med 1,2 procent, säsongrensad och jämfört med månaden innan, och mätt i årstakt var nedgången 2,5 procent. Utvecklingen för den ledande indikatorn tyder på att den koreanska ekonomin kommer att fortsätta stärkas. Indikatorn har ökat i snabb takt de senaste månaderna och noteringen i april, som ligger över den långsiktiga trenden, är den högsta sedan maj 2010.

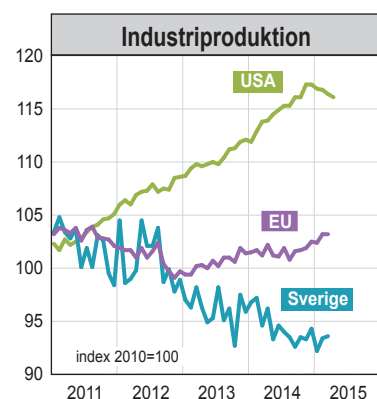
Efter en relativt stark inledning på 2014 mattades Turkiets tillväxt av och under andra kvartalet krympte till och med ekonomin. Under resten av 2014 var tillväxten relativt dämpad men första kvartalet 2015 stegrades tillväxttakten och BNP växte med 1,3 procent, säsongrensad och jämfört med föregående kvartal. Utsikterna för en starkare tillväxt har ökat sedan industriproduktionen tagit fart och produktionen var 3,4 procent högre i mars, säsongrensad och jämfört med månaden innan. Den ledande indikatorn har däremot backat under första kvartalets samtliga månader och med värdena en bit under den långsiktiga trenden indikerar det en svagare tillväxt.

INTERNATIONELL UTBLICK

Industriproduktion

Uppgifter visar att industriproduktionen inom EU var oförändrad i mars, säsongrensat och jämfört med april. Trenden har emellertid varit svagt uppåtgående sedan andra halvåret 2012 och jämfört med mars i fjol har produktionen ökat med 2 procent. Bland de europeiska länderna uppvisar Tyskland ett liknande mönster även om utvecklingen har dämpats något de senaste månaderna och från februari till mars backade den tyska industriproduktionen med 0,8 procent, säsongrensat.

Bland de nordiska länderna har den danska industriproduktionen utvecklats starkast den senaste tiden. Säsongrensade uppgifter visar att produktionen ökade med hela 4,6 procent från mars till april och mått i årstakt var uppgången 3,8 procent. Även den norska industriproduktionen utvecklades väl och var 1,5 procent högre i mars än månaden innan. En svagare utveckling uppvisar den svenska och finländska industriproduktionen där trenden de senaste åren har pekat nedåt. I Sverige har dock de senaste månaderna inneburit en förbättring. Utvecklingen för

den amerikanska industriproduktionen har försvagats de senaste månaderna. Från mars till april minskade produktionen med 0,3 procent. På årsbasis var tillväxttakten dock positiv och produktionen ökade med nästan 2 procent.

Internationella ekonomiska indikatorer

		Danmark	Finland	Storbr.	Sverige	Tyskland	USA	EU ¹⁾	OECD
BNP ²⁾									
Förändr. föreg. kv.	%	0,4	-0,1	0,3	0,4	0,3	-0,2	0,4	0,6
Förändr. 4 kv.	%	1,8	0,0	2,4	2,5	0,9	2,7	1,4	1,8
Industriproduktion ³⁾									
Förändr. föreg. mån.	%	4,6	-0,7	0,5	0,2	-0,8	-0,3	0,0	-0,3
Förändr. 12 mån.	%	3,8	-3,9	0,6	-1,1	-0,7	1,9	2,0	1,0
KPI ⁴⁾									
Förändr. föreg. mån.	%	0,0	-0,1	0,2	0,4	0,1	0,2	0,2	0,3
Förändr. 12 mån.	%	0,4	0,1	0,2	0,9	0,7	-1,1	0,3	0,4
Arbetslöshet ⁵⁾	%	6,3	9,4	5,4	7,8	4,7	5,4	9,7	6,9
Förändr. föreg. mån.	procentenheter	0,0	0,1	0,0	0,2	0,0	-0,1	0,0	0,0
Förändr. 12 mån.	procentenheter	-0,1	0,9	-1,3	-0,3	-0,3	-0,8	-0,6	-0,5
Kort ränta ⁶⁾	%	-0,18	-0,01	0,57	-0,21	-0,01	0,28	-0,01	..
Förändr. föreg. mån.	procentenheter	0,01	-0,01	0,00	-0,07	-0,01	0,00	-0,01	..
Förändr. 12 mån.	procentenheter	-0,53	-0,33	0,04	-1,13	-0,33	0,05	-0,33	..
Lång ränta ⁷⁾	%	0,73	0,72	1,94	0,75	0,56	2,20	1,32	..
Förändr. föreg. mån.	procentenheter	0,48	0,45	0,29	0,41	0,44	0,28	0,41	..
Förändr. 12 mån.	procentenheter	-0,74	-0,97	-0,33	-1,13	-0,77	-0,36	-0,90	..

1) EU28 men för kort och lång ränta avses euroområdet 2) OECD fjärde kvartalet, övriga första kvartalet 3) USA april och övriga mars 4) Harmoniserat konsumentprisindex (HIKP) för EU-länderna. USA och OECD april, övriga maj 5) Storbritannien februari, övriga april 6) Korta räntor avser 3-månaders interbankräntor enligt statistik från Eurostat. Maj 7) Maj

Källa: OECD, Eurostat

Industriproduktion

	Avser månad	Index 2010=100	Förändr. från föregående månad, %	Förändr. från motsv mån föreg år, %
EU	mar	103,2	0,0	2,0
Danmark	mar	106,4	4,6	3,8
Finland	mar	91,6	-0,7	-3,9
Frankrike	mar	99,1	-0,3	1,3
Spanien	mar	93,7	1,0	2,9
Storbritannien	mar	98,2	0,5	0,6
Sverige	mar	93,6	0,2	-1,1
Tyskland	mar	110,5	-0,8	-0,7
Norge	mar	99,7	1,5	2,3
USA	apr	116,1	-0,3	1,9
Japan	mar	97,7	-0,9	-3,4
OECD	mar	108,3	-0,3	1,0

Källa: OECD

EU-barometern

Efter ett oförändrat stämningsläge i maj föll EU-kommisionens konjunkturbarometer tillbaka i juni. Barometern för EU minskade med 0,9 enheter till 105,5 medan euroområdet endast redovisade en marginell försämring. Stämningsläget försämrades inom industrin, tjänstesektorn och detaljhandeln vilket vägdes upp av ökad optimism inom byggsektorn och ett högre konsumentförtroende. Bland de största medlemsländerna noterades Italien för en uppgång, medan stämningsläget försämrades i Spanien och Storbritannien. Sveriges indikator minskade med 0,4 enheter till 104,2 som en följd av att tjänsteindikatorn backade samt att stämningsläget inom detaljhandeln försämrades. Även konfidensindikatorn för industrin föll tillbaka men endast marginellt, medan konsumentförtroendet ökade något.

INTERNATIONELL UTBLICK

Finlands kräftgång fortsätter

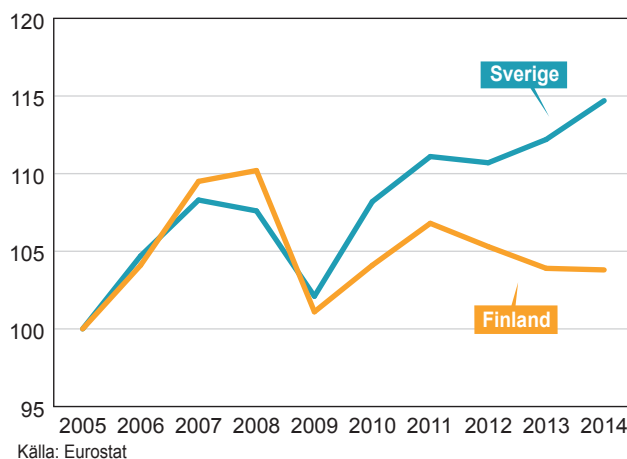
Efter det stora fallet 2009 växte Finlands BNP 2010–2011 och förhoppningarna var att man hade lämnat krisen bakom sig. 2012 inleddes dock en ny nedgång och den håller fortfarande i sig. Fjärde kvartalet 2014 var BNP-tillväxten svagt positiv för första gången på tre år men första kvartalet 2015 var utvecklingen återigen negativ med en nedgång på 0,1 procent.

Strukturella problem

Finlands och Sveriges ekonomier har länge haft många likheter. Båda är små och öppna högteknologiska länder som är beroende av handel med utlandet. Därtill hade både Finland och Sverige innan finanskrisen en hög BNP-tillväxt och sunda offentliga finanser. Efter finanskrisen har dock utvecklingen gått åt skilda håll där Sverige klarat sig förhållandevis väl medan Finland är ett av de länder som gått sämst i EU.

BNP

Index 2005=100

Förklaringen till att Finland har halkat efter är främst av strukturell karaktär. Landet har historiskt sett specialiserat sig mot framförallt två produktionssektorer; telekomsektorn och skogsindustrin. Nokia var under första halvan av 00-talet ryggraden i finsk ekonomi och stod 2002 för drygt en femtedel av exporten. Den största motgången för Finland anses därför vara Nokias fall som fått produktionsvolymen inom telekomsektorn att falla kraftigt. På grund av digitaliseringen har dessutom efterfrågan på papper fallit och orsakat problem för skogsindustrin. Att Finland inte har en egen valuta har troligen gjort nedgången mer utdragen.

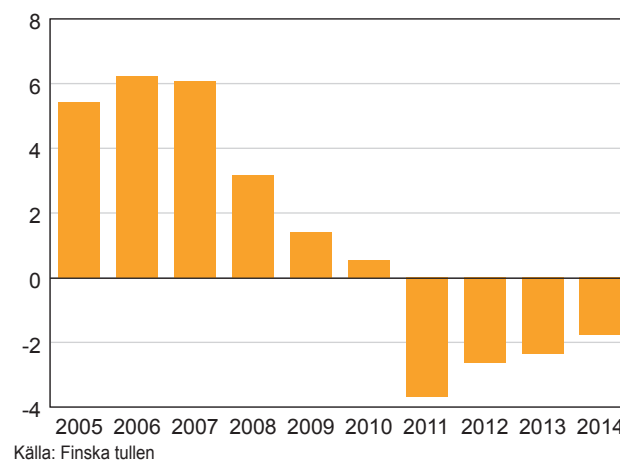
Läget i Ryssland påverkar

Finanskrisen och den efterföljande eurokrisen gjorde i kombination med de strukturella problemen att Finland på bara några år gick från en starkt positiv handelsbalans till ett handelsunderskott. Efter bottennoteringen 2011 har underskottet minskat något de senaste åren men det beror inte på att exporten ökat utan på att importen sjunkit på grund av en dämpad inhemsk efterfrågan.

Även utvecklingen i Ryssland har slagit mot Finlands ekonomi. Ryssland har länge varit en av landets viktigaste handelspartners och för Finlands del kom Ukrainakrisen mycket olägligt. På grund av sanktionerna och den försvagade rubeln har exporten till Ryssland minskat kraftigt. De färskaste siffrorna visar att Finlands export till grannlandet minskade med 34 procent första kvartalet 2015, jämfört med samma kvartal förra året.

Finlands handelsbalans

Miljarder euro

Försämrade offentliga finanser

Den försämrade handeln har bidragit till att det finansiella sparandet försvagats. Det slog över från ett överskott på 4,2 procent av BNP 2008 till ett underskott 2009 och har sedan dess varit negativt. 2014 nådde underskottet rekordhöga 3,2 procent och den offentliga sektorns bruttoskuld var nästan 60 procent av BNP. Det innebär nästan en fördubbling jämfört med innan finanskrisen. Finlands regering har därför stramat åt finanspolitiken vilket har dämpat den inhemska efterfrågan. Vid en jämförelse med övriga EU-länder bör dock påpekas att även om de offentliga finanserna är sämre än för några år sedan, så är de ändå sundare i Finland än för genomsnittet i EU.

Finlands starka specialisering inom framförallt den högteknologiska telekomsektorn var troligtvis nödvändig för att bli världsledande inom området, men visade sig göra landet mycket sårbart i sämre tider. Huruvida vägen tillbaka är genom en större diversifiering eller inte är oklart men de flesta är överens om att Finland är i behov av reformer och strukturomvandlingar för att få tillväxten och de offentliga finanserna på rätt spår igen.

Enligt prognosmakarna kommer Finlands ekonomi sakta återhämta sig efter de senaste årens nedgång. De flesta förutspår att tillväxten kommer vara nära noll under innevarande år för att de efterföljande åren stiga till strax över 1 procent i samband med att euroområdet återhämtar sig.

SVENSKA EKONOMISKA INDIKATORER

	Enhet	Basår	Senaste uppgift	Förändring i procent från		
				föreg. månad/ period	samma månad/ period föreg. år	
Ekonomi, allmänt						
BNP	volym	2010=100	1 kv	108,1 ¹⁾	0,4 ¹⁾	2,5
Fast bruttoinvestering	volym	2010=100	1 kv	117,4 ¹⁾	-0,1 ¹⁾	5,7
Hushållens konsumtion	volym	2010=100	1 kv	108,7 ¹⁾	0,1 ¹⁾	2,3
Tjänsteproduktion	volym	2010=100	apr	114,7 ¹⁾	-0,3 ¹⁾	1,7
Lägenheter, påbörjade, nya	1 000-tal		1 kv	10,8		30
Industri						
Produktion	volym	2010=100	apr	96,9	2 ¹⁾	1
			jan–apr	91,7		-1
Omsättning	volym	2010=100	apr	96,3	2 ¹⁾	1
			jan–apr	91,6		0
Orderingång	volym	2010=100	apr	96,6	2 ¹⁾	4
			jan–apr	93,4		2
Kapacitetsutnyttjande	%		1 kv	88,9 ¹⁾	-0,2 ¹⁾²⁾	0,5 ¹⁾²⁾
Investeringar	mdr kr		1 kv	45,3		10
Utrikeshandel						
Varuexport	mdr kr		maj	94,5	0 ¹⁾	1
			jan–maj	485,2		4
Varuimport	mdr kr		maj	92,2	0 ¹⁾	-3
			jan–maj	467,5		3
Handelsnetto	mdr kr		maj	2,3		
			jan–maj	17,7		
Bytesbalans	mdr kr		1 kv	80,6		
Konsumtion						
Detaljhandelns försäljning	volym	2010=100	maj	113,2 ¹⁾	-0,1 ¹⁾	3,9
			jan–maj			4,4
Hushållens konsumtionsindikator	volym	2010=100	mar	110,3 ¹⁾	0,2 ¹⁾	3,0
			jan–mar			3,1
Personbilsregistreringar, nya	st		jun	34 414		12
			jan–jun	177 460		9
Consumer Confidence Indicator ³⁾		medelv=100	jun	97,9 ⁴⁾	99,0 ⁴⁾	102,1 ⁴⁾
Priser						
Konsumentprisindex		1980=100	maj	314,2	0,3	0,1
Konsumentprisindex, fast ränta		1987=100	maj	204,0	0,4	1,0
Producentprisindex		2005=100	maj	115,7	0,3	1,6
Exportprisindex		2005=100	maj	112,5	0,8	3,2
Importprisindex		2005=100	maj	113,1	1,3	0,6
Prisindex för inhemsk tillgång		2005=100	maj	116,2	0,5	0,3
Hemmamarknadsprisindex		2005=100	maj	119,2	-0,3	-0,1
Arbetsmarknad, löner						
Sysselsatta 15–74 år	1 000-tal		maj	4 829		1,8
Arbetslösa 15–74 år	1 000-tal		maj	420		1,7
därav heltidsstuderande	1 000-tal		maj	170		-3,3
Arbetade timmar	10 000-tal		maj	15 150		1,2
Lediga platser, nyanmälda	1 000-tal		maj	90		22,6
Arbetskostnadsindex, industriarbetare		2008 jan=100	apr	120,3		2,4
Timlön, industriarbetare	kr		apr	172,8		1,5
Finansmarknad						
Utlåning till hushåll ⁵⁾	mdr kr		maj	3 148		6,6
Utlåning till icke-finansiella företag ⁵⁾	mdr kr		maj	1 981		2,5
Lång ränta, 10-åriga statsobligationer	%		jun	0,99	0,54 ²⁾	-0,81 ²⁾
Kort ränta, 3-mån statsskuldväxlar	%		jun	-0,32	-0,05 ²⁾	-0,90 ²⁾
Statsskuldens månadsförändring	mdr kr		maj	-11,3		
Valutakurs, TCW-index	18 nov 1992=100		30 jun	129,2	-1,6	4,4

1) Säsongrensade tal   2) Procentenheter   3) Hushållens syn på den egna och den svenska ekonomin   4) Index för resp period   5) Från monetära finansinstitut

Utges av Statistiska centralbyrån, avd för nationalräkenskaper,
Box 24300, 104 51 STOCKHOLM
Tfn 08-506 940 00
Ansvarig utgivare: Monica Nelson Edberg
Redaktör: Thomas Bjurenvall
Layout: Monica Andersson

Copyright SCB. Citera gärna, men uppge källa.

ISSN 1653-9435

URN:NBN:SE:SCB-2015-A06T11506_pdf (pdf)